

Világ proletárjai egyesüljete!

NÉPLAP

Mai számból:

Sorsdöntő napok (2. oldal) — Fábán Sándor: Tiszacsegén, forró szívű fiatalok közt (3. oldal) — Rádióműsor (4. oldal) — Kinyílt a szeretet (5. oldal) — Lakodalom van a mi utcánkban (7. oldal) — Vigkedvű Mihály (7. oldal)

AZ MDP HAJDÚ-BIHARMEGYEI PÁRTBIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

XI. ÉVFOLYAM, 307. SZÁM.

ARA 50 FILLER

SZOMBAT, 1954. DECEMBER 25.

Karácsony — a szeretet ünnepe

(O. Gy.) Ősi tulajdonsága az embereknek, hogy már december második felében el kezdenek számítani, találgatni: Vajon felel-e a karácsony avagy fehé? Van, aki az előbbi állítja, van, aki viszont abban biztos, hogy karácsonyra vakító fehér hóruhába öltöznek az utcák és terek, házak, fák és bokrok, a kucsmás, kalapos járókelők is. Valljuk be: egy kicsit mindannyian reménykedünk ebben. Amolyan gyermeki várakozással tekintgetünk ki időnként az ablakon. Várjuk a csendben szállingózó hóhelyeket, bár nem szövkünk ródlis kalandokról álmodkat... A karácsony csak úgy szép igazán, ha fehér. Fehér és nyugalmas, békés, akár a hófödte mezők, akár a hóval borított fenyvesek.

kegyetlen harcot vívtak korgó gyomrukkal és a szellértanyákon ugyanolyan kínzó volt a hideg, mint máskor, mintha nem is lett volna karácsony. „Békesség a földön a jóakarátú embereknek” — szölt akkor is az ének, csak sokan rosszul értelmezték. Amíg a tűzvonalban egyszerű emberek ezrei ölték, gyilkolták egymást az urak érdekeért, az úri otthonok csillogó karácsonyfái alatt békességről szölt az ének. A szeretet ünnepe volt a karácsony akkor is. Furcsa, hogy mégsem tudták igazán megszeretni egymást az emberek, bár a kucsmás, bundás úri jötét lelkek karácsony ünnepén szeretetből cukorkás csomagokat osztogattak a toprongyos és meztelbas kis magyar csemetéknek. Azóta már cipőt és kabátot húzott magára a városok és falvak valamennyi kis magyarja. Ezért szölk másként manapság szeretetről és békéről egyaránt az ének. Öszintébb és igazabb lett. Az emberek nemcsak közösen, de közös szívvvel ünneplik a karácsonyt és amikor felcsendül a dallamok szárnyán, hogy: „Békesség a földön a jóakarátú embereknek!” — Mindenki a legőszintébb, legbensőbb vágyának ad kifejezést ezzel. Karácsony. Kigyúlnak a gyertyák, megcsillannak a csodálkozó, áhítatos gyermekszemek. A fényő ágain vibrálva ragyog a sok fényes csece-becse és szikrákat szórnak a csillagszörök. Duruzsol a kályha, a szülök össze-nevetnek és örülnek a gyermekük örömeinek. Csendes az utca. Békés karácsony. Talán soha, soha nem érezheti az ember annyira erőteljesen, ilyen agyat és szívet egyaránt átható melegséggel a béke nagy erejét. Ezért van az, hogy az emberek a legszebb karácsonyi ajándékát az idej ünnepe nem a karácsonyfa alatt találják meg, hanem a szívében, a tudatukban. „A francia parlament elutasította a nyugatnémet felfegyverzést” — érkezett a hír nyugatról, mint a legszebb karácsonyi ajándék. Egy forradalmi nép harcos üzenete ez. Egy forradalmi nép vágyainak találkozása a mi vágyainkkal, minden jóakarátú ember vágyával. Az emberek megnövekedett bizalommal és reménységgel ünneplik a karácsonyt. Béke lesz! Béke kell, hogy legyen, mert egyre több jóakarátú ember követeli ezt az egész világon. Szép ünnep a karácsony...! Jó dolog a béke...!

A selyempapírba göngyölt cukorokkal teleggatott, gyertyákkal és csillagszörökkel megvilágított karácsonyi fenyőfák a természet vegtelen nyugalmat idézik a családi otthonok melegébe, a hótakaróval borított utcák felfogják meg a léptek kongó zaját is, befokozzák a hangok erejét, óvják, védelmezik minden zajtól ezt a nyugalmaságot. A karácsony hangulata így is teljes, ezért várják az emberek az égi takaró foszladozását, a csendben szállingózó hóhelyeket.

Fehéren szép a karácsony. Van azonban, amikor a fehér karácsony is fekete. Tíz évvel ezelött ugyanilyen időben fehér hótakaróba burkolódzott a világ. De a hólepel alól kikandikáló romok, a nyugatról tompán dörgő ágyúk, az üszkös szemű, üres üzletek még halált, gyászt lehettek magukból. Több volt a fekete, mint a fehér. A zöld fenyőágak azonban már akkor is reménykedést, bizakodást gyűjthettek az emberek szívében. A romlásba taszított ország már megindult az újjászülés útján. Az ország követői már összeültek, hogy a nép jövőjéről tárgyaljanak. Már ismét bokrosodott az élet és az emberek bizakodó szívvvel szöttek terveket eljövendő évek békés, teher karácsonyairól.

Az álmok valóságáá szépültek. Napjainkban ezért fehérebb, szebb a karácsony, még ha feketék is az utcák. Megváltozott az élet azóta, és vele együtt megváltozott a karácsony tartalma, értelme, célja is. Karácsony, a nyugalom és béke ünnepe, — de — évekkkel ezelött még csak kevesek számára jelentett nyugalmat és békét. Az úri családok otthonaiban valóban nyugalom és béke honolt, de a munkanélküliek ezrei és tízezrei

A francia nemzetgyűlés elvetette a párizsi egyezményeknek Nyugat-Németország felfegyverzéséről szölk pontjait

Péntekre virradóra a francia nemzetgyűlés drámai feszültségű vita után 280 szavazattal 259 ellenében elvetette a párizsi egyezmények azon részének ratifikálását, amely Nyugat-Németország felfegyverzéséről és a nyugateurópai unióba való bevonásáról szölk. A szavazás után, amely tehát 21 szavazatiöbbséggel a kormány javaslata ellen döntött, Mendés-France miniszterelnök nyomban bejelentette, hogy felveti a bizalmi kérdést a párizsi egyezményeknek Nyugat-Németország NATO-tagságára és Nyugat-Németország ügynevezett szuverenitására vonatkozó pontjaival kapcsolatban. Ami Nyugat-Németországnak a nyugateurópai-unióba való bekapcsolását és újrafelfegyverzését illeti, Mendés-France közölte, hogy a nemzetgyűlés elé terjeszti és összeköti a bizalmi kérdés felvetésével. — Az alkotmányos előírások szerint a bizalmi szavazásra 48 órával a bizalmi kérdés felvetése után kerül sor, vagyis hétfőn. A szavazás és Mendés-France felszólalása után az ülést felfüggesztették. A hajnali órákban a nemzetgyűlés folytatta tanácskozását és megtárgyalta a nyugatnémet „szuverenitás” helyreállítására vonatkozó szerződést, valamint a Saar-kérdésre vonatkozó német-francia megállapodást. A nemzetgyűlés kora reggel mindkét egyezményt elfogadta: a „szuverenitásról” szölk szerződést, amely a nyugatnémetországi megszállási statutum bizonyos módosítását foglalja magában 380 szavazattal 180 ellenében, a Saar-vidék vonatkozó megállapodást pedig 368 szavazattal 145 ellenében fogadták el.

Mendés-France népellenes politikájának súlyos veresége

Pénteken reggel 7.30 órakor ért véget a francia nemzetgyűlés hosszú évek és évtizedek óta legfontosabb tanácskozása. A nemzetgyűlés — mint jeleztük — hajnali 3.30 órakor, a miniszterelnök legutolsó kétségbeesett felhívása ellenére is, 280 szavazattal 259 ellenében elvetette a „nyugati védelem” megszerzésének ürügyével előterjesztett ügynevezett párizsi egyezmények első cikkelyét, amely a honi milícia klík felfegyverzéséről és Nyugat-Németországnak az agresszív nyugati tömbbe való bevonásáról intézkedik. A kora délelötti órákban a francia főváro- ból érkezett legfrissebb politikai kommentárok

mind megegyeznek abban, hogy Mendés-France nemzetietlen és népellenes politikája és ezzel együtt az egész atlanti politika újból súlyos vereséget szenvedett, mert hiszen éppen ez az első cikkely volt a legfontosabb az ügynevezett párizsi egyezmények egész tákolmányában. Az alkotmányos előírásoknak megfelelően most ezt a cikkelyt újból a bizottságok elé utalták, ezután pedig ismét a nemzetgyűlés elé kerül, mégpedig a hétfőn, 27-re, tizenöt órára kitűzött ülésen. Ezzel a második olvasással kapcsolatban vetette fel a miniszterelnök a bizalmi kérdést.

A péntek hajnali szavazás előzményei

A békeellenes egyezmények általános vitája körülbelül hajnali 3 óra tájban fejeződött be. 3.30 órára járt az idő, amikor a nemzetgyűlésben megkezdődött a szavazás az egyezmények első cikkelyéről, amely a Nyugat-Németország felfegyverzéséről és az ügynevezett nyugateurópai unió katonai rendszerébe való beszerzéséről intézkedik. Ezt megelőzően Mendés-France miniszterelnök még egy utolsó kísérletet tett egy „kedvező fordulat” előidézésére, jobban mondvá az egész atlanti politikát fenyegető veszély elhárítására. Az ülésterem, szinte érezhetően elektromos feszültséggel telt meg, amikor a miniszterelnök a szónoki emelvényre lépett, hogy megpróbáljon még utoljára halgatóságára „hatni”. Arra szeretne volna kérni a nemzetgyűlést, hogy „minél nagyobb többséggel” fogadja el ezt a cikkelyt, nem hiányozt beszédéből az „atlanti egység” szölamával való

politikai zsarolás manővere sem, hivatkozva arra, hogy „az Egyesült Államok felelnek fordítva tekintetét”. Ezzel próbálta külön is kiemelni az első cikkely „rendkívüli jelentőségét”. Azzal végezte hazafiaszkodó szölamokkal megüzdelte fejtegetéseit, hogy a nemzetgyűlésnek, Franciaország érdekében meg kell tennie ezt a „nemzeti egységet” külön is kihangsúlyozva gestust... De hiábavaló volt a miniszterelnöknek minden erőlködése: amikor szavazásra került a sor, a nemzetgyűlésnek valóban hazafiasan érző és gondolkodó képviselői 280 szavazattal 259 ellenében visszautasították a párizsi egyezmények nevezetes első cikkelyét és ezzel a francia népi igazi akaratát tükrözö, valóban népi-nemzeti és európai gondolkodásra való, történelmi fontosságú aktust hajtották végre.

A Párizsból érkezett hír hallatára

lelkes hangú röggyűlések voltak Debrecenben

A debreceni üzemekben péntek délelött lelkeshangú röggyűléseken üdvözölték a dolgozók azt a hírt, hogy a francia nemzetgyűlés elutasította a Nyugat-Németország felfegyverzésére irányuló terveket. A gyűlések résztvevői minden üzemből táviratot küldtek az Országos Béketanácshoz. A Dohánygyár minden üzemből pénteken röggyűléseket tartottak a dolgozók. Munkások, köztük Császár Jánosné, Magyar Imre, Csákányovszki Ferencné, Varga Mária, a csomagolóosztály dolgozói örömmel fogadták a francia nemzetgyűlés döntését. A gyűlések végén egy közös táviratot fogalmaztak meg, amelynek a szövege a következő: „Rendkívüli örömet okozott számunkra az a hír, hogy a francia nemzetgyűlés a nyugatnémet felfegyverzés ellen fog-

lalt állást. A francia népnek ez a harca, bátor magatartása igen értékes. A béke további erősödését jelenti a háborúra törekvő imperialista országok ellen. A francia nép állásfoglalása minket további szívós harcra ösztönöz, megerősíti azt a véleményünket, s megerősíti meggyőződésünket, hogy a béke megvédhető, ha a népek helytállnak. A harcosan kiálló francia népnek testvéri üdvözlésünket küldjük és kívánjuk, hogy továbbra is rendületlenül harcoljanak a nyugatnémet háborús célok és az új Wehrmacht feltámasztásának megakadályozása ellen.” Hasonló röggyűlések voltak a Gördölőcsapágygyárban, Hajlított Bútorgyárban, Alföldi Nyomdában, Gépfőmunkálatokban és a 31/4 Építőipari Vállalatnál. A Gördölőcsapágygyár termelési osztályán Bóta János disz-

pécser a következőket mondta: Örömmel fejezem ki, hogy a francia nemzetgyűlés ismét hallatta szavát és állást foglalt a felfegyverzés ellen. Tudjuk, hogy ez nagy siker, de azért továbbra is ébereknél kell lennünk. A vezető imperialisták egy percig sem mondanak le az új háború revans politikájáról. Épp ezért minden erőnkkel küzdeni kell azért, hogy az új háború elkerülhető legyen. A Szabadság Lapnyomda dolgozói is pénteken, a déli órákban röggyűlésen adtak kifejezést örömlüknek és elhatározták, hogy az Országos Béketanácson keresztül — táviratilag — harcos üdvözlésüket küldik a békéért és szabadságért küzdő francia népnek abból az alkalomból, hogy nemet kiáltottak a nyugatnémet militarizmus feltámasztására kísérletének.

Befejezte évi tervét a Dohánygyár, az Erömű és az Állami Áruház

A Debreceni Dohánygyár dolgozói örömmel jelentik, hogy 1954. évi termelési tervüket határidő előtt, december 24-én délelött 11 órakor befejezték. A Debreceni Erömű dolgozói és vezetői is örömmel adják hírül, hogy 1954. évi villamosenergia-fejlesztési tervüket december 23-án 102 százalékra teljesítették. Az Erömű a tervezett 27.800 megawatt órával szemben 27.842 megawatt órára teljesítette előirányzott tervét. Az Építőgépkarbantartó Vállalat vezetői is jelentették szerkesztőségünknek, hogy éves tervüket 1954. december 20-án teljesítették. Az Állami Áruház dolgozói is örömmel jelentették, hogy 24-én délután 17 órakor negyedik negyedéves és éves tervüket teljesítették.

Sorsdöntő napok Párizsban

„Most Franciaországot illeti a szó” — eképpen fejezte ki beszédét Ilya Erenburg, a szovjet-francia szövetségi szerződés 10. évfordulója alkalmából Moszkvában tartott ünnepi ülésen. Valóban — az elmúlt hét történelmi napjaiban az egész világ Párizsra tekintett — várta Franciaország szavát.

1954. december 20-án kezdődött meg a vita a francia nemzetgyűlésben a párizsi szerződés felett. A drámai feszültségű vita negyedik napjának hajnalán az éter hullámain örömteli hírszövegült végig az aggódva figyelő világon: A francia nemzetgyűlés pénteken hajnali 3.30 órákor 280 szavazattal 259 ellenében elvetette a „nyugati védelem” megszervezésének ürügyével előterjesztett párizsi egyezmények első cikkelyét, amely a gyűlöletes emlékü Wehrmacht feltámasztásáról és a bonni háborús kikiáltó uraltu Nyugat-Németországnak az agresszív nyugati tömbbe való beszerzéséről intézkedik.

Noha ez a szavazás még távolról sem döntötte el véglegesen azt a történelmi kérdést, hogy merre indul el a választón Európa: a minden eddiginél pusztítóbb háború súlyos kockázatát magában rejtő német újrafelfegyverzés megvalósításával a nemzetközi feszültség és a fegyverkezési hajszák fokozásának útján, vagy a német kérdésnek tárgyalások révén történő békés megoldása, az európai kollektív biztonság megerősítése, a nemzetközi feszültség enyhítése útján — mégis ezen a hajnali szavazáson Franciaország hallatta szavát: a ratifikálásnak nem szabad megtörténnie! Tárgyaljunk — ez a francia nép akarat.

Távol áll tőlünk, hogy a francia nemzetgyűlés egészét azonosítsuk a francia néppel. De senki nem vonhatja kétségbe, hogy a nép akaratát híven és eltökélten kifejező kommunista képviselők mellett még a ratifikálás ellen állást foglaló burzsoá képviselők szavazataiban is világosan tükröződik a francia közvélemény nem-et mond a hitleri borzalmak felidézésének.

A Bourbon palota a hét eleje óta az ostromlott vár képét mutatja. Az ország minden részéből vonatok, kerékpárok, teherautók, repülőgépek a küldöttségek százai érkeznek szakadatlan áradatban, hogy képviselőik félreérthetetlenül tudomásra hozzák: a francia nép nem akar lemondani az életről, márpedig a párizsi háborús egyezmények jóváhagyása ezt jelentené. A francia nép az életet akarja és nem háborús szövetséget az imperialista tábornokokkal, mert tudja — mint ezt a napokban a tekintélyes francia polgári politikus, Benard Lavergne professzor megfogalmazta — hogy a ratifikálással „mi adjuk a németek kezébe a vesszőt, hogy megveszesszenek bennünket és mi leszünk azok, akik felrágjuk a békét, amelyet a Szovjettel könyveden meg lehetne szilárdítani.”

A nép küldöttei között vannak bányászok, Nord és Pas de Calais megyékből, halászbemberek Vendébből, Renault gyárbeli fémipari munkások, vasutasok Rouen-ből és a messze fekvő Vaisluse megyéből, parasztok Haute Pyrenées és Haute-Savoie megyékből, egyetemisták, pedagógusok, hadviseltek, akiknek mellett háborús érdemrendek és a becsületrend jelvényei ékesítik és a hitleri koncentrációs táborok életben maradt tagjai az ország minden részéből.

A küldöttségek véget nem érő áradatában is elemi erővel jutott kifejezésre a francia nép legszélesebb rétegeinek szembennállása mindenfajta háborús készülődéssel, viharos tiltakozása az ellen, hogy ismét Európára szabadítsák az őzjögve pusztító náci barna pestist.

A nép-akarati ilyen egységes

KOVÁCS MIHÁLY

a december 21-i ünnepi országgyűlésen

Mióta az eszem tudom, mindig szerettem a nálam jóval idősebb emberek társaságát. Szívesen hallgatom józan beszédüket, melyből az élet sodrára már régen kikoptatta a fiatalok oly gyakori betegségét, a hivalkóságot. Egyszerűek ezek az emberek, és minden szavuk nagyon igaznak hangzik. Bennünk, akik még aránylag kevés emléket jegyeztünk bele a múlt évek nap-tárába, bennünk bizony még van hisztulni, leülepedni való bőven. Ők azonban, akik ötven fele,

vagy azon túl évtizedekben mérjük a múltat, túl vannak már az első személynek, az „én”-nek gyakori használatán. Ezek a gondolatok jártak az eszemben, amikor Kovács Mihály elvtársal ültünk az asztalnál és beszélgettünk. Félreértés ne essék, Kovács elvtárs egyáltalán nem öreg, de 53 évével azért nyugodtan apám lehetne. Hallgattam lassú, megfontolt beszédét, s míg észrevétlenül pergett a percek, azt éreztem, hogy a csendes szavak szokatlantul

mélyre hatoltak bennem. Egy ember, akit most láttam először, néhány mondatban élete történetét mesélte el s én magamban kimondtam, hogy bárcsak sokan, nagyon sokan volnának körülöttnk olyanok, mint Kovács Mihály elvtárs. Ismerjük meg közelebbről. Régi nyomdász vagyok — mondotta —, már 1922 óta tagja a nyomdászok szakszervezetének. A felszabadulás előtt is itt dolgoztam Debrecenben, egészen 1942-ig. Kivitték a frontra. Rengeteg szenvedés, viszontagság után 1944. október 9-én sikerült visszakerülnöm Debrecenbe. De milyen szörnyű viszonyok voltak ez. Sírunk, mikor láttuk a romhalmazzal változott utcákat, nehéleg családi fészkek szétforgácsolt maradványait. Az én lakásomnak is ez a sors jutott. Feleségemet, a gyermekemet, az egész rokonsággal együtt elhurcolták a németek. Többé soha nem láttam őket. Elfakult a hangja, az utolsó szavak, mint fagyos gyöngyszemek gurultak a csend hátán, aztán meglágyultak a szoba melegében, és Kovács elvtárs már új életükről, a 45-ös, 46-os évek nehézségeiről, sikereiről beszélt. 1945 elején a Szabadság Lap-nyomda műszaki vezetésével bízták meg, 1949-ben pedig az Al-

földi Nyomda műszaki igazgatója lett. Ma is ebben a munkakörben dolgozik. — Nagyon megilletődtem — mondotta a továbbiakban —, mikor megkaptam a meghívót a december 21-i ünnepi országgyűlésre. Szinte el sem akartam hinni, hogy engem ilyen nagy megtiszteltetés érhet. A múltban 30 évig voltam fizikai munkás. E hosszú idő alatt nagyon belém nevelték azt, hogy aki két keze keszerves munkájával keresi kenyerét, annak semmi helye vezető emberek között. És most ott állhattam Rákosi elvtárs. Nagy elvtárs közvetlen közelében.

— Nagy élmény volt az Országgyűlés — mondotta befejező szavaiban Kovács Mihály elvtárs —, a város még többet köszönhet ennek a nagy eseménynek. Megszépült, szinte megfiatalodott a jó öreg Debrecenünk. Már éppen ideje volt, hogy rendezzük a Nagytemplomnál, annál is inkább, mert a kormány ezt éveivel ezelőtt megígérte. És az Arany Bikára is nagyon ráért a tatarozás. Mi, debreceniek kétszeresen örülhetünk tehát a napokban megtartott Országgyűlésnek, mert megerősödött szöveg életünkbe veletl hitünk és megszépült városunk külső (V. B.)

A Szovjetunió Legfelső Bíróságának közleménye

A december 24-i szovjet lapokban „A Szovjetunió Legfelső Bíróságának” címmel az alábbi közlemény jelent meg:

1954. december 14-e és 19-e között a Szovjetunió Legfelső Bíróságának katonai kollégiuma Leningrádban nyilvános tárgyaláson foglalkozott V. Sz. Abakumovnak, a Szovjetunió volt állambiztonsági miniszterének, A. G. Leonovnak, a Szovjetunió állambiztonsági minisztériuma különleges fontos ügyekben nyomozó részlege volt vezetőjének, V. I. Komarovnak és M. T. Lihacsosovnak, a különlegesen fontos ügyekben nyomozó részleg volt helyettes vezetőjének, továbbá I. A. Csernovnak és J. M. Brovermannnak, a Szovjetunió állambiztonsági minisztériuma volt munkatársainak bűnügyével.

Abakumov vádlott, akit Berija a Szovjetunió állambiztonsági miniszterévé tett, a bűnös összekövű csoport közvetlen részvevője volt és mint ilyen, Berija megbízásából a kommunista párt és a szovjet kormány ellen irányuló ellenséges feladatokat hajtott végre.

Abakumov ugyanolyan bűnselekményeket követett el, mint Berija, a kalandok és politikai provokációk útjára lépett. Abakumov a pártapparátus, a szovjet apparátus egyes munkatársai és a szovjet értelmiség képviselői ellen bűnügyeket agyalt ki, majd letartóztatatta őket és a szovjet törvény által tiltott bűnös nyomozási módszereket alkalmazva, bűntársaival, Leonovval, Komarovval és Lihacsosovval együtt olyan kiagyalt vallomáso-

kat ígylezett kicsikarni a vádlottaktól, amelyekben azok súlyos államellenes bűnselekmények elkövetését ismerték be.

Igy hamisította Abakumov az úgynevezett „leningrádi ügyet”, amelyben alap nélkül a legsúlyosabb államellenes bűnselekmények hamis vádjával letartóztatott több pártmunkást és a szovjet apparátus több dolgozóját.

A bizonyítási eljárás megállapította, hogy Abakumov és bűntársai sok más esetben is hamisítottak bűnügyeket és bűnös módon lábbal tiporják a szocialista törvényességet.

Az Abakumov és bűntársai által hamisan megvádolt személyeket ma már teljesen rehabilitálták.

Abakumov, hogy titokban tartsa bűnselekményeit, megtiltotta, hogy a letartóztatottaknak az SZKP Központi Bizottságához és a szovjet kormányhoz intézett kérelmeit és paaaszait rendelkezési helyükre juttassák.

A Szovjetunió Legfelső Bíróságának katonai kollégiuma megállapította, hogy az Abakumov és cinkosai ellen emelt vádak teljesen bizonyított nyertek. I. A. Csernov vádlottat 15 évi javító munkatáborra, J. M. Brovermann vádlottat 25 évi javító munkatáborra, V. Sz. Abakumov, A. G. Leonov, V. I. Komarov és M. T. Lihacsosov vádlottat pedig a legsúlyosabb büntetésre, golyó általi halálra ítélték.

Az ítéletet a jelenlévő hallgatóság nagy meglepéssel fogadta.

Az ítélet végrehajtásra került.

Noel H. Field politikai menedékjogot kért a Magyar Népköztársaság kormányától

A Magyar Távirati Iroda közli:

Noel H. Field és felesége, Herta K. Field amerikai állampolgárok a Magyar Népköztársaság kormányától politikai menedékjogot kértek. A kormány a menedékjogot megadta.

megnyilatkozásának hatása alól természetesen még a polgári pártok képviselői sem vonhatták ki magukat. A népi tiltakozás pártatlan ereje hatalmas nyomatókoft adott annak a komoly figyelemzésnek, amelyet a moszkvai deklaráció és a szovjet-francia szövetségre vonatkozó szovjet jegyzék tartalmazott. Ez nyomtára döntő bélyegét a nemzetgyűlésben folyó vitára.

Erről a vitáról még a német újrafelfegyverzés mellett sikrázó jobboldali angol lap, a „Manchester Guardian” is kénytelen volt keserűen megállapítani, hogy a „párizsi egyezményeket élesen elítélő, vagy súlyos fenntartásokat hangoztató beszédek mind számbelileg, mind súlydolgában messze túlhaladták azokat, amelyek pártolták az egyezményeket.”

A nemzetgyűlési vitában leplezték Mendes-France francia miniszterelnök arra irányuló kísérletét, hogy a

parlamenttel és a közvéleménnyel elhitesse: a Szovjetunió belenyugodna Németország újrafegyverzésébe és semminemű ellenintézkedést nem tenne, valamint, hogy a francia-szovjet szerződés összeegyeztethető a párizsi egyezményekkel. Ezzel kapcsolatban érdemes idézni a szocialista képviselőcsoport nevében felszólaló Jules Moch-ot, aki az ilyenfajta „érvekről” gúnyosan megjegyezte: „Tanmese, átlagképvisezők számára”, majd kijelentette: „Bevallom, a miniszterelnök nem győzött meg arról, hogy a német újrafelfegyverzés összeegyeztethető a yaltai és a potsdami szerződésekkel és a francia-szovjet szerződéssel. Hogy a hivatalos francia politikának e gyökeréig hazug tételei, milyen kevés hitelt találnak a francia közvéleményben, arra csattanó választ adott a péntek hajnali szavazás.

Mendes-France-on még az segítségét, hogy közvetlenül a szavazást megelőzőleg az „atlanti

egység” bajnokának szerepében „drámai” felhívást intézett a képviselőkhez, fogadják el nagy többséggel a párizsi egyezmények első cikkelyét, mert — mint hangsúlyozta — „az Egyesült Államok felénk fordítja tekintetét”. A szavazás megmutatta, hogy erről még a polgári politikusok tekintélyes részének is hasonló a véleménye, mint a nemzetgyűlés tiszteltbeli elnökének, az idős Edouard Herriotnak, aki a ratifikálás elvetését követelő szvendélyes hangú felszólalását ezzel fejezte be: „Szeretem az Egyesült Államokat, de jobban szeretem Franciaországot.”

A harc azonban még nem ért véget. Mendes-France utolsó kétségbeesett kísérletet tesz, hogy a vietnami fegyverszünet megkötésével szerzett személyes népszerűségének utolsó morzsáit is a mérleg serpenyőjébe dobva megpróbálja helyrebillenteni a „nyugateurópai uniónak” nevezett háborús tákolmány labilis épületét.

A bizalmi kérdés felvetésével — összekapcsolva azt a már egyszerű elutasított első cikkellyel, Mendes-France feltette kormányának sorsát a háborús egyezményekre.

A december 27-i döntő szavazás végső kimenetelét, — amelyet a kormány és amerikai támogatói részéről még meg fog előzni a legszembetlenebb politikai ígérgetés és zsarolás visszataszító színjátéka, — lehetetlen megjósolni. Egy dolog azonban bizonyos, — s ezt a ratifikálási vita eddigi eseményei félreérthetetlenül megmutatták, a nagymultú francia nép Európa többi bekecsereztető népeivel együtt sohasem fog belenyugodni abba, hogy szerett földrésznünk kellős közepén olyan — nem is egyszerűen puszkaporos hordó, — hanem a legborzalmasabb tömegpusztító fegyverekkel teli arzenált hozzanak létre, amelyek gyújtózsírnóráj az amerikai háborús kalandorok szolgálatába elszegődött náci tábornokok kezében vannak.

A pontos begyűjtés jutalma

Báránond megjutalmazták a begyűjtésben élenjáró dolgozó parasztoakat. Ünnepi tanácsülésre hívták meg a legjobbakat, akiket Mosonyi István tanácsstag üdvözölt, majd Szabó Lajos tanácselnök jelentette be, hogy Oláh Miklós 5 holdas dolgozó parasztnak egy ötösekét, Kabai János középparasztnak pedig egy tengeridarálót adtak jutalmul.

A két élenjáró dolgozó paraszt egész évi begyűjtési és adófizetési kötelezettségének jóval a határidő előtt eleget tett, sőt már az 1955-ös esztendőre is adtak át hízottsertést.

Ítéletet hirdettek a Csepeli Autógyárban elkövetett nagyszabású lopási ügyben

Székely György motorszerelő és gépkocsivezető, továbbá Kriszt Gyula és Nagy László üzemi ellenőr, a Csepeli Autógyár alkalmazottai 1952 nyarától 1954 júliusáig — több bűntársuk segítségével — mintegy félmillió forint értékű autókalkatrézst és autógumit loptak el, illetve csempészték ki fondorlatos módon a gyárból. Az alkatrészeket és a gumikat orgázdák útján értékesítették.

A Pest megyei bíróság Fűrly Gyula tanácsa csütörtökön hird-

ett ítéletet a nagyszabású bűnügyben. Székely György gépkocsivezetőt életfogytig tartó börtönre, Kriszt Gyula üzemi ellenőrt 15 évi, Nagy László üzemi ellenőrt 12 évi, a kisebbpésztett anyagok értékesítésénél közreműködő Szűcs M. István gépkocsivezetőt 15 évi, Szabó Sándor elektrotechnikus 10 évi börtönrre ítélték. A bűnperben szereplő többi vádlott hat hónaptól nyolc évig tartó börtönbüntetést kapott.

Kitüntetés

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa kiváló munkája elismeréséül többek között a Munka Er-

demrend kitüntetést adományozta dr. Nagy Sándornak, a debreceni megyei bíróság tanácsvezetőjének.

Debrecenben nem aludt ki a magyar kultúra lángja

Földvári Aladár Kossuth-díjas professzor
beszédje a debreceni béke-naggyűlésen

Az alábbiakban részleteket közlünk Földvári Aladár Kossuth-díjas debreceni egyetemi tanár beszédéből, amelyet a Kossuth Lajos Tudományegyetemen megtartott béke-naggyűlésen a napokban mondott el. Földvári Aladár tagja volt a Béke-Világutáncosok stockholmi ülésén résztvevő magyar küldöttségnek.

Egy hónapja már, hogy Stockholmban, a Béke Világutáncosok ülésén megszólalt a világ lelkiismerete: felhívta a világ népeinek figyelmét arra a rendkívüli veszedelemre, amely az európai békét fenyegeti, a tervezett nyugat-német felfegyverzés következtében. Felhívta a népeket,

akadályozzák meg ezt a végzetes lépést, amíg nem késő!

Szeretnék visszapillantani arra a gyors és elmélyülő munkára, amelyet a Világutáncosok végzett, elnökének, Joliot Curie professornak meghívója pillanatától — a határozatok megszületéséig. Ez a visszapillantás úgy remélem mindannyiunkban megerősíti azt a meggyőződést, hogy követni kell a stockholmi ülés egy másik fontos határozatát, amely arról szól, hogy az egyes országok békebizottságainak munkáját fokozni kell a veszély nagyságának megfelelően. Ezen a téren az értelmiségnek különleges feladatai vannak és ezekről beszélni az egyetem falai között úgy érzem kötelességem is.

Stockholmba utazásunk során meggyőződünk az érintett országok lakosságának rendkívüli nyugtalanságáról, amelyet a német felfegyverzés híre okozott. Csehek, osztrákok és elsősorban maguk a német dolgozók érdecsükkre adták, hogy nem kívánják újabb világháború részesei lenni. Megmutatták Berlin romvárosát, amely minden nézőnek szívesen látja nyugodt életük lehetőségét. A német nép szorongalma és tudása alapján, valamint az elmúlt századokban végzett alkotó munkájával az európai kultúra egyik erős pillére volt. Jogos igénye van a békés fejlődésre és munkára.

miре képes a német népre, ha erjét a békés építésre fordítja.

Később a stockholmi üléseken egyetemi tanárok, egyházi méltóságok tettek tanúságot arról, hogy az értelmiség sorában is erős harcossai vannak a békemozgalomnak. A delegátusok kifejezték, hogy népek a történelmi tanúságok alapján, csak egy kollektív európai biztonsági rendszerben látja nyugodt életük lehetőségét. A német nép szorongalma és tudása alapján, valamint az elmúlt századokban végzett alkotó munkájával az európai kultúra egyik erős pillére volt. Jogos igénye van a békés fejlődésre és munkára.

A német probléma nemcsak európai probléma, hanem az egész emberiség problémája.

Krenburg kijelentette, hogy egy új világháború az emberiség öngyilkossága lenne.

Az értelmiségieket különösen a stockholmi határozatok két pontja érdekli. Ezek, egyrészt 1955-ben tartandó, a népek kölcsönös megbecsülését egymás értékei iránt kifejező centenáriumi megemlékezést írja elő, másrészt a Béke-Világutáncosok által alapított Nemzetközi Békédíjat elnyert személyeknek az országokban és azon kívül való ünnepélyes rendezésével kívánja a népek tudatába vésni a békéért folytatott munka jelentőségét. A Béke-Világutáncosok jövőben kiterjeszteni kívánja tudományos kutatók közötti kapcsolatok elmélyítését, nemzetközi találkozókat és egymás országába való tanulmányutakat rendezésével. Népi szokások, táncok bemutatása, a nemzeti irodalom lefordítása, a népek közötti megértést, egymás megbecsülését rendkívüli mértékben előmozdítja. Magunk

is tapasztaltuk, hogy Svédországban járva elsősorban a közös témákon dolgozókkal találtuk meg a kölcsönös bizalom hangját.

A Béke-Világutáncosok kulturális határozatai messzemenően azonosak Debrecen város felsőiskoláinak századok óta követett célkitűzéseivel. Debrecen népe és iskolái mindig az idegen beavatkozás, a független magyarság és a mindenkor leghaladóbb gondolat híve és tanítója volt. Az 1539 óta működő református Kollégium, majd az abból kifejlődött egyetem, mindig a magyarságot és

az emberiség haladó eszméit szolgálta.

Ezekért harcolt és szenvedett a török hódoltság, a Rákóczi szabadságharc, a felvilágosodás és reformáció küzdelmeiben. Az 1848-évi szabadságharcban és ezért küzdött legutóbb 1944-ben a független magyar kormány megalakulása idején. A múltban sok hátrány érte Debrecen ezért az eszmékért való kiállás miatt. Elég, ha Jókai regényeire utalunk, ha a legendás hírű református Kollégium szellemét, a Csitvári Krónika íróit idézem. Külön tanulmány kellene ahhoz, hogy a Kollégium haladó tanáraitól megemlékezzünk. Ezek a népből származott férfiak szegénységben, sőt nyomorban töltött tanuló éveik során magukba szedték a francia, holland és német egyetemeken terjesztett akkori leghaladóbb eszméket,

megtanították elmaradt népiünket a világ elnaggyűlésének tudományára.

szegényes körülmények között is fenntartották a magyarságot a kultúra lángját. Mint természettudós elsősorban *Hatvani István* professzorral emlékezem meg, aki az előítéletek és babona korában természettudományos kísérleteket végzett a Kollégium diákjai előtt. Mások a nevelés újkori módszereit honosították meg. A Habsburg-kormányok idején szó sem lehetett arról, hogy ezt az ősi és magasfokon álló iskolát egyetemé szervezzék át. Csupán 1912-ben sikerült a Kollégium Theológiai Akadémiájából hittudományi kart, majd a többi egyetemi karokat megszervezni. A mai kor haladó eszméinek megfelelően kormányunk megszervezte a második világháború után az egyetem Természettudományi Karát. Nem nehéz itt az analógiát megtalálni Hatvani professzor szerepe és a mai Természettudományi Kar szerepe között. Sajnos a szép kezdeményezés még nem fejeződött be ma sem. Pedig történelmi múltja alapján egyetemünk még a mai napig nagyobb megbecsülést érdemelne a magyar nép múltjával és jelenével való összeforrtatása alapján. E város népe a saját keserves adófilléreiből tartotta fenn a Kollégium azon tanárait, amelyeket az erdélyi fejedelmek alapítottak és a fejedelmek letűnése, pártfogásuk megszűnése után ezeknek meg kellett volna szünni. Csakhogy

a magyar kultúra lángja nem aludt ki Debrecenben.

A török háborúk és a Habsburg elnyomás idején a váradi és patoki kollégiumok menekültjeit magába olvasztotta. Ha erre gondolunk, akkor ma sem tudunk fontosabb célt kitűzni Debrecen városára és a debreceni értelmiség elé, minthogy ezeket az évszázados és haladó gondolatot hirdető főiskolákat minden erejével fejlessze, megvédje. És kérjük a magyar kormányt, hogy a kultúra ezen erős bástyáját továbbra is támogassa, fejlessze. Ezzel szolgáljuk a Béke-Világutáncosok célkitűzését: a népek függetlenségének védelmét és a haladó gondolat legfőbb vívmányát, a világ békét!

FÁBIÁN SÁNDOR:

TISZACSEGÉN

forró szívű fiatalok közt

Kellemetlen, hideg decemberi szél csapkodja a nagyszemű, lusta havasest, ahelyett, hogy hősiesen csendes, amúgy a fajúsi táj megpihenhetne. Ugy szeretem látni ilyenkor a természet megnyugtató ábrázatát, a békesség ünnepének gyémántos csillogó fehér ruháját. Ilyenkor eszembe jut sok-sok karácsony, sok-sok emlék, boldog és keserű pillanat. Most már felnőtt fejjel átszűröm magamban a jót, a rosszat, most már tudok mindent, mi, miért történt, s miért történik ma.

Találkozásom Dienes Antallal

Összehúzóda, a szeles esőtől védve arcom, talpalkok öreg falum sáros utcáján, s benyitok a kedves iskolám kapuján, ahol az értelem csiréje pattant ki, s nőtt, növekedett nagy érzésekké bennem. Igaz, sokszor szürösen és keserűen. Mégis boldogan emlékszem. Sok tanító él még és még mindig tanít ebben az iskolában. De érdekes, hogy egészen más körülmények között tanít most, mint engem oktatott. Emlékszem rá, hogy a karácsony előtti hetekben megjelent az iskolák osztályaiban az egyházi, a kúrátor, s az iskola igazgatója, s kiválogatták azokat a nagyon szegény, jó tanuló gyermekeket, akik ruhátlanul, lábbeli nélkül, de mégis jártak az iskolába. Az egyház költségén vásároltak néhány csizmát, kiosztották nagy csinadrabta között. Azóta úgy érzem, hogy ez szemfényvesztés volt, mert rem néhány csizmára vagy cipőre lett volna szükség, hanem sokra, nagyon sokra...

Dienes Antallal, az iskola lelkes igazgatójával találkoztam először és kérdeztem, milyen a mostani karácsony? Mert hiszen van egy olyan régi közmondás: „Megjött már a karácsony, van-e kalács a rácson? Ha nincs kalács a rácson, hej de szegény karácsony.” Van-e olyan gyermek a 978-ból, aki ruha vagy cipő hiánya miatt mulaszt az iskolából?

— Nincs... nincs! — és Dienes elvtárs megdöbbenve néz rám, s így folytatja:

— Én magam sem hiszem, de így van. Nekem azért érdekes ez, mert én tizenegy gyermekes családból származom, apám szegény bakter volt, s bizony nálunk is előfordult, hogy egyik, vagy másik gyermek nem ment iskolába lábbeli miatt. Ma, ha végignézem gyermekeimet, oly boldogság önt el, mert akkor a polgári iskolába járó gyermekek nem öltöztek ilyen jól. S milyen jó látni és tudni azt, hogy emiatt ma nem hiányzik gyermek az iskolából...

S milyen jó nekem hallani

ezt, aki ez iskola falai között éreztem és láttam a szegénységet. Arról most nem is beszélve, hogy az igazgatónak olyan gondjai vannak, hogy a keskenyfilmvetítógépet, a fizikai és egyéb taneszközöket nem tudja elhelyezni, mert oly hatalmas készletet kapott, éppen a napokban a kormánytól.

Majd másra terelődik a szó, az iskolahagyott ifjúság a faluban a legfontosabb kérdés. Az elmúlt években, s még az idén is, sokszáz szülő kesergett afelett, hogy nem tudja fiait megfékezni, szabad idejükben isznak, az ivásból verekedés támad, s ez szegyen a falura, szegyen a szülőkre. Pedagógusok járták a jelölő gyűlések egész sorát a választás előtt. Seholy nem maradt el az a nagy kérdés: hogyan lehetne megszüntetni a verekedést. Hogyan lehetne az ifjúságot, szépre, nemesre nevelni, a szülőök gyönyörűségére és boldogságára férjhez adni, megnősíteni. S jött a pedagógus, szinte az egész iskola több mint harminc nevelője. Vállalták a megoldást.

Katonka Mihály a DISZ segítségére siet

De hát mi volt itt a baj? A legnagyobb az volt, hogy a falusi DISZ szervezet nem töltötte be hivatását, nem a legjobb fiatalok kerültek az ifjúság élére. Olyan fiatalokkal nem lehetett kultúrát, öntudatot adni, a szülőök és idősebbek felé tiszteletet nevelni, mint Katona Gyula. Aki szinte önmagát nevezte ki DISZ titkárnak, de ő volt a verekedések főhőse. Sokszor alkoholtól ajultan húzták ki a kocsmából.

November 21-én ifjú választói gyűlés volt Tiszacsegén. Ötvenhatvan ifjú jött össze, s ezen a választói gyűlésen sok mindent megbeszéltek. Részt vett jónéhány fiatal pedagógus, és felosztott ezen a gyűlésen Dienes igazgató is. Sok jó javaslatot tett. A gyűlés után való kedden már a javaslatok kezdtek megvalósulni. A falu vezetői, a tanácselnökhelyettes, a végrehajtó bizottság tagjai, a néprönt elnökségének tagjai, a tanácsstagok elküldték lányukat, fiaikat az olvasókördbe, s egyszerre összejött ott tizenöt lány és ugyanennyi fiú. Beszélgettek. Fiatal tanítók, öntudatosabb munkás, parasztfiúk és lányok, melegen kezdték az újonnan érkezett ifjak szívét. Először csak nótáznak kezdtek, csendesen és ez hol sikerült, hol nem. Katonka Mihály fiatal gyakorlóéves pedagógus észrevette, hogy a fiatalok szeretnek nótázni, szépen énekelni.

Csütörtökön már népdalcsokrot vitt magával, amit otthon szíve szerint összeválogatott. Egyéb

ként énekszakos pedagógusnak készül. Ezen az estén már nem harminc, hanem ötven fiatal jött el, akiknek elmondta a népdalcsokor történetét, mondanivalóját és a hallgatóság némán, csillag szemmel hallgatta a régi szép népmeséket.

— No, hallgassuk csak meg, hogy is van ez a nóta? — mondotta Katonka Miska —, ha tessék, akkor megtanuljuk mindjárt... Katonka dúdolni kezdett, egyre hangosabban, majd a szöveget is mondta mindig érthetőbben s vele együtt énekelni kezdett a sok fiatal. Ott álltak az éneklők között Kurunzi Róza, Torma Ibolya, Baranyi József, Meggyesi István, Józsa István és egyszer csak azon vették észre, hogy ebből a szikrából hatalmas, magasan szárnyaló láng lett, kórus alakult, a tiszacsegei DISZ szervezet kórusa énekel, minden héten kétszer az olvasókörd helyiségében... Az ablak alatt fiatalok állnak, akik még nem merészkedtek annyira, hogy bemennejenek, néznek hosszán, óránkon át, de azért minden este belép néhány az ablakok alatt állókból és egyre nő, nő a tiszacsegei DISZ tábor. Legutóbb már nyolcvanöt-száz fiatal gyűlt össze az olvasókördben. A kórus énekel, a fal mellett a padokat meglövegolva sakkos párok a figurák fölé hajolva néha léptek egyet-egyét, a másik sarokban asztaliteniszestek, egy másik borkorban a fiúk madzaggal bűvésztrükköket mutogattak egymásnak.

Ezt mind-mind a fiatal pedagógusok tették lehetővé. Egyre több szülő lóldi el gyermekét a DISZ-be.

A szülőök öröme...

Alakult már színjátszó csoport, a Duda Gyuri című darabot tanulják. Nagy farsangot akarnak csapni, de olyat, ahol részeg fiatal nem fognak megtűnni. Összeállt ez a sok drága, vágyakozó, forró szívű fiatal, megértette, hogy ők valóban diákok akarnak válni a falunak. A táncospartban próba folyik. Megindultak a Petőfi iskolák, s együtt foglalnak helyet a katonaviseltek és a még ifjabbak.

Néha-néha ellátogat egy-egy szülő is, hogy megnézzék lányát, vagy fiát, hogy jó helyen van-e? S ha egy ilyen szülő belép ebbe a körbe, tíz fiatal ugrik fel egyszerre, hogy helyet adjon az idősebbnek.

Ha elmúlt a karácsony, nagy munkához fognak. Társadalmi munkával hoznak helyre maguknak egy otthont, amelynek falai között tovább folytatják nemes munkájukat, s díszere fognak válni a DISZ-nek, a falunak, a örömeire kedves szüleiknek.

A december 21-i versenyt kezdeményező Orvosi Műszergyár is csatlakozott a Rákosi Mátyás Művek felhívásához

A december 21-i széleskörű versenymozgalmot előindítója és egyik győztese, az Orvosi Műszergyár is eikészítette csatlakozását a Rákosi Mátyás Művek versenyfelhívásához. Az orvosi műszergyárak nagy nemzeti ünnepünkre, hazánk felszabadulásának 10. évfordulójára jobb munkával, újabb munkasikerekkel készülnek.

A dolgozók vállalták, hogy az 1955. év első negyedévi tervüket készítségben 2 százalékkal túlteljesítik. Az első negyedévi export- és közszükségleti cikkek gyártási tervét március 20-ra befejezik. A lelkeshangú röpgyűlésen vállalás született arra is, hogy az első negyedévi terven felül 10 ezer darab különböző közszükségleti cikket gyártsanak. A gyártmányok önköltségi árát az 1954. évi átlaggal szemben 2 százalékkal, a selejt százalékát az 1954. évi átlaggal szemben szintén 2 százalékkal csökkentik. Április 4. ünnepére az 1955-ben

gyártandó új orvosi műszerek és közszükségleti cikkek 6 típusának gyártmánytervezetét és felszerszámozását az első negyedévben bevezetik. Az első negyedév folyamán 30 ezer méter csövet szállítanak a velük kooperáló ipari vállalatnak, amely eddig csőszükségletét külföldről szerezte be.

A lelkes röpgyűlésen elhatározták, hogy továbbra is szoros kapcsolatot tartanak Hajdúszovát dolgozó parasztságával és az eddigiekénél jobban elmélyítik politikai, sport- és kulturális kapcsolataikat.

Az Orvosi Műszergyárral egyidőben csatlakozott a versenyfelhívásához a Hajdú-Bihar megyei Lakatos és Gépipari Vállalat is. A dolgozók vállalták, hogy 1955-ben első negyedévi tervüket 100 százalékkal teljesítik, a termelékenységet 4 százalékkal emelik.

Az újjászülető élet lelke

Még forrongott a világ, mint egy nagy, megnyílt kráter, hogy kiokádja magából a szennyet és a salakot. Még náci csizmák taposták a debreceni utcákat, még csak távolról dörögtek a szovjet fegyverek, de a bizakodó emberek már az új életre készültek.

Az egyik őrszemekkel védett külvárosi ivóba — szokatlanul — nem duhajkodni jártak az emberek. Gyűrűt, kopott könyv fölött hajoltak össze alkalomról alkalomra nagy kitágult szemekkel, szilaj érdeklődéssel... A könyv a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjának története volt... Egy katona találta valamilyen kiégett kivi könyvtárban. Hazahozta és itthon a hajnal üzenete lett.

Német nyelven írták. Tanulmányozói — Balogh Elemér, Németi János, Onódi Irma és Anna, Ménes János és mások csak nehezen verekedtek át magukat minden mondaton. Nehezen, lassan, de azért lépésről lépésre előbbre jutottak.

A jövőre készültek... Nekik volt igazuk. Egyre közeledve dühöngte üzenetét a vörös torkolattűzekben születő hajnal. A múlt sötét éjszakáját egyre erőteljesebben derítette a jövőendő szép bíbor fényessége.

Megvirradt... A náci csizmáknak lekopott a sarka, pedig még nagy volt az út Berlinig. A város háza magasba ívelő zászlórúdján vörös lobogót lengetett az ősi szellő...

Az emberek úgy ébredtek, mint egy léleces álom után. — Ezt is megértjük! — mondogatták nagyot, jólesőt sóhajtván, és megindult szívvel, mosolygós arcra néztek a kengedező lobogó felé.

Akkor még csak kevesen tudták azt, amit Balogh Elemér, Németi János, Ménes János és a többiek, — hogy ez a debreceni vörös lobogó 1917 októberében indult útjára valahonnan Moszkvából, Leningrádból, vagy talán éppen a Kaukázus környékéről...

Az orosz kommunisták indították útjára és a magyar kommunistáknak is tovább kell vinni. Egy kis csoport október 22-én már ott topogott a pénzügyigazgatóság palotája előtt, amelyben a vársoparancsnok székel. Társukat azzal küldték előre, hogy kérvény engedélyt a pártszervezet megalakítására.

Ugyanilyen céllal érkezett ide Végh Dezső, a város legregibb kommunista, az 1919-es veterán is. A közös szándék, közös cselekvésben találkozott. Az Arany János utca sarkán, az akkori Hungária kávéház feletti helyiségben még aznap megalakult a kommunista párt, hogy aztán az újjászülető élet lelke, legerőteljesebb lendítőkereke legyen.

Megindult a munka. A debreceni kommunisták minden nehézséget leküzdve az elsők között vették ki részüket a romeltakarítás nehéz munkájából. Ott voltak mindenütt, ahol segíteni kellett. Járták a falvakat, hogy segítsék megoldani az éhezők lakosságáé kenyergondjait. Munkásörseget szerveztek, hogy a fejt vesztett városban megfélékezzen a gonosz indulatok eldorodóját és ismétrendet teremtsenek...

November 15-én pedig már szárnyaira bocsátották az új Magyarországot első nyomatásos hírnökét, a felszabadult ország első legális kommunista sajtóorgániumát, a Néplapot.

Hatása óriási volt. Sokan sírva vették a kezükbe. A romok mögé a halálról beszéltek, ez a lap pedig már az újjászületésről.

A debreceni kommunisták lapjában a párt legkiválóbb vezetőinek írásai jelentek meg. Mondatait, szavait szomjasan szívták magukba nemcsak Debrecen, hanem a már felszabadított ország-részek távoli lakói is. A kalocsai járási pártbizottság gyalogos küldöttségét menesztett Debrecenbe, — hogy hosszú és viszontagságos út után elvigyék innen a párt üzenetét, útmutatását: az addig megjelent Néplap példányait.

December 22-én megalakult az Ideiglenes Kormány. December 28-án, első jelentős ténykedésként, hadat üzent a felszabadult országrész a fasiszta Németországnak. Ahogy Révai József írta ezekben a napokban:

„A hadüzenet Németországnak a haza becsületének kérdése volt. A háborúra Németország ellen nemcsak azért van szükség, hogy végre elszakadhassunk tőle úgy, mint az olaszok, a románok, a finnnek, a bolgároknak, hanem azért is, hogy lemoszuk magunkról a

három és fél éves német háború gyalázatát.”

A debreceni kommunisták megértették ezeknek a szavaknak az igazságát és az elsők között siettek az Ideiglenes Kormány határozatának végrehajtására. Születésük nélkül járták a környező falvakat, a város üzemeit, hogy katonákat toborozzanak a demokratikus hadseregbe. Molnár Tibor a Vagongyárban tartott toborzógyűlést és, amikor a munkások a szemére vetették, hogy ő csak bémszél, — de nem cselekszik, — magától értetődő természetességgel írta alá a jelentkezési ívet. Megtanulta már, hogy a kommunistáknak nemcsak szavakkal, hanem tettekkel is példát kell mutatniuk.

Ma Néphadseregünk századosa.

A kommunisták hívó szavára százak és ezrek mozdultak meg, hogy a magyar szabadság zászlaja alá sorakozzanak, hogy megvívják a magyar becsület csatáját.

Pár héttel a hadüzenet után, március 15-én a kommunista képviselők állhatatos harcának eredményeként megvalósult a magyar nép évszázados álma és vágya. Napvilágra került a földreform-rendelet, megkezdődött az új honfoglalás. A földreform végrehajtásának első sorában szintén a debreceni kommunistákat találjuk. Mozgósították, szerveztek és maguk is csatasorba álltak, hogy a föld népével vállelve diadalra segítsék a parasztság nagy harcát.

Vették a cölöpöket, parcellázták, osztották az úri földeket, hogy tényleg azoké legyen, akik megművelik.

Dicső kor, büszke emlékek. A debreceni kommunisták hősi küzdelmét nem halványította el a történelmi távlat. Ma is olyan fényesen ragyog, mint akkor és a nép odaadó és áldozatos szolgálata buzdítja a megszületett romjaiból újjászületett Debrecen valamennyi becsületes polgárát.

Az Ideiglenes Nemzetgyűlés megalakulásának 10. évfordulójára az ünnepi Országgyűlésen Rákosi elvtárs szavait hallgatva jutottak eszünkbe ezek az emlékek...

A NÉPLAP rádióműsora

Vasárnap

KOSSUTH-RÁDIO
4.30—8: Reggeli zene, 8: Hírek, — 8.10: Egy falu — egy nőt, 9: Zenebarátok köre, 10: Harcosok, álmodók... 10.10: A Gyermekrádió műsora, 11: Ünnepi műsor Salgótarján felszabadulásának 10. évfordulójáról, 14.15: A szimfonikus zene, 15.30: Jó munkáért — szép muzsikát! — 14.15: A Szimfonikus zene, 15.30: Egy hét a külpolitikában, 15.45: Szív küldi szívnek szívesen, 16.15: Szabadság, szerelem, 17: Táncczene, 18: Arcképcsarnok, 18.40: Szív küldi szívnek szívesen, 19.05: Társasjáték, 19.30: Az épülő kommunizmus nagy országában, 20.20: Rigoletto, 22.09: Holdas este... 22.30: Hanglemek, 0.10: Dankó Pista dalából.

PETŐFI-RÁDIO

8: Színes magyar muzsika, 9: Falurádió, 9.30: Miska bácsi lemezszünet, 10.10: Szív küldi szívnek szívesen, 11: Parasztdalok a Hány János, 11.50: Mesélő muzsika, 12.30: A világhíradalom humora, 13: Művészelemzés, 14: Hangverseny francia operettekkel, 15: Tudósok a mikrofon előtt, 15.20: Régi magyar dalok, 16: A Pál-utcai fiúk, Szimfónia, Szemmel felvonásban, 18.30: Mozart: Szerenád 13 fűvőshangszere, 19.10: Vidám melódia, 19.30: A Magyar Rádió népi zenekara játszik, 20.20: A Partos békeért, népi demokráciáért, 20.35: Táncczene, 21: Szívesen, 21.30: Fűvősen a baráti rádiók műsorából, 22: Zenekari hangverseny.

Hétfő

KOSSUTH-RÁDIO
8.22: Műsorismertetés, 8.30: Zenekari hangverseny, 9.20: Az úttörők és középiskolások szellemi útmutatója, 9.40: A Gyermekrádió műsora, 10.10: Barát Éva zongorázik, 10.30: Óvodások műsora, 11: Operarészletek, 22.30: Disznótör, 12.10: Hanglemek, 12.45: Beszélő atlasz, Uttrak, 13: Hej, ne bússulj, 14.25: Uttrak-híradó, 14.50: Heti zenés kalendárium, 15.40: Szonáta, 16: Fényező, 16.25: A dal születése, 16.40: Czanki Zsófia énekel, 17.10: A rádió válaszol falusi hallgatóknak, 17.30: Válaszol falusi hallgatóknak, 17.30: Egy falu — egy nőt, 18: A mi véleményünk, 18.20: Csárdáskirálynő, Nagyoperett három felvonásban, 20: Esti Híradó, 20.25: A színházi közvélemény folytatása, 22.10: Tíz perc külpolitikát, 22.20: A színházi közvélemény folytatása, 22.51: Hazánk zenei életéből, 0.10: Régi magyar muzsika.

PETŐFI-RÁDIO

6.50: Fűvősdalok, 14: Operarészletek, 15: Délutáni hangverseny, — 15.35: Telekes Béla verseiből, 16: Szív küldi szívnek szívesen, 16.30: A Magyar Rádió népi zenekara játszik, 17: Énekparti hangverseny, — 17.10: Régi dalok, 17.25: Filmmuzeum, 17.40: Paul Robeson levele, 18: Blanka Hauser énekel, 18.30: Vonósnyegyes, 19: Az épülő kommunizmus nagy országában, 19.30: A Föld eleje, 19.50: Operarészletek, 20.20: Sporthíradó, — 21.10: Balettzene, 22: Kamarazene.

Kedd

KOSSUTH-RÁDIO
8.22: Műsorismertetés, 8.30: A Magyar Rádió népi zenekara játszik, 9: Indulok, 9.15: Utörő-híradó, 9.40: A Gyermekrádió műsora, 10.10: Könyvi zene nagyzenekara, 10.45: Kínai dalok, 11: Szimfonikus zene, 11.30: Csapkaverők, 1.55: Hanglemek, 12.15: Toki Hórváth Gyula és zenekara játszik, 13: Magyar kamarazene, 13.30: Klasszikus operettek, 14.25: Hangverseny gyermekeknek, 15: Népszerű vígjátékokból, 16: Az úttörők és középiskolások szellemi útmutatója, 16.20: A gyermekrádió műsora, 16.40: Kórusok, 17.10: A rádió válaszol falusi hallgatóknak, 17.30: A Debreceni Népi Együttműködés zenekara játszik, 18: Egy évtized, 18.20: Szív küldi szívnek szívesen, 19: Európa lelkismerete, 19.30: Táncczene, 20: Esti Híradó, 20.20: Előadás, 20.50: Amor és Psyhé, 21.20: Énekparti hangverseny, 22.20: Bura Sándor és zenekara játszik, 23: Előadóművészek hangversenye, 23.45: Szimfonikus zene.

PETŐFI-RÁDIO

6.50: Hanglemek, 11.30: Műsorismertetés, 14: Népl zene — népi kórus, 15: Dalok, 15.30: A sziklatörő, 16: A Magyar Rádió népi zenekara játszik, 17: Zongoramuzsika, 17.30: Előadás, 17.45: Táncczene, 18.30: Az épülő kommunizmus nagy országában, 19: A seviliai borbély, 21.30: Népi zene, 22: Zenekari hangverseny.

Szerda

KOSSUTH-RÁDIO
8.22: Műsorismertetés, 8.30: Operarészletek, 9.20: Utazás a Holdban, 9.47: Téli dalok, 10.10: Előadás, — 10.30: Óvodások műsora, 11: Dél-élelt hangverseny, 11.30: Filmmuzeum, 12.15: Táncczene, 13: Budán, 13.20: Vidéki népi zenekarok műsorából, 14.25: Utörő-híradó, 14.50: Vonósnyegyes, 15.20: Ifjúsági műsor, 16.10: Zenekari hangverseny, 16.40: Levelekre válaszolunk, 17.10: Nemzetközi kérdések, 17.25: Szív küldi szívnek szívesen, 18: A virágzó mezőgazdaság útján, 18.30: Népi zene, 19: Napló, 19.15: Jó munkáért — szép

muzsikát 22.20: A Magyar Rádió szimfonikus zenekara játszik, 23.21: Chopin-művek, 23.30: Lassan leszám az éj, 0.10: Dankó dalok.

PETŐFI-RÁDIO

6.50: Csárdások, 11.30: Műsorismertetés, 14: Könyvi zene, 14.40: Halló itt Bukarest! 15.10: Rácz Zsigmond és zenekara játszik, 15.40: Operarészletek, 16.20: A trojkan, 16.40: Magyar népi muzsika, 17.20: A gyermekrádió műsora, 17.45: Bach-művek, 18.30: A szocialista iparosítás feladatai az új szakaszban, 18.50: Operarészletek, 19.30: Az épülő kommunizmus nagy országában, 20: Bolgár kórushangverseny, 20.20: Sporthíradó, 20.40: Operarészletek, 21.20: Orvosi tanácsok, 21.30: Befűtött az út a hó... 22.30: Hanglemek.

Csütörtök

KOSSUTH-RÁDIO
8.22: Műsorismertetés, 8.30: Szimfonikus zene, 9.20: A kisiskolások műsora, 9.40: Zenélő doboz, 10.10: Pálóczi Horváth Ádám: Ötödévszázadekek, 10.30: Népművelési Híradó, 10.50: Szimfonikus táncok, 11.30: Vigasztaló, 12.15: Operarészletek, 13: előadás, 13.20: Operarészletek, — 14.25: A Rádió Gyermekújság műsora, 15.15: Népek zenéje, 15.30: Az épülő kommunizmus nagy országában, 16: Énekparti hangverseny, — 16.20: A maiakoz... 16.40: Szív küldi szívnek szívesen, 17.10: A rádió válaszol falusi hallgatóknak, 17.30: Egy falu — egy nőt, 18: Szívesen előt... 18.20: Jó munkáért — szép muzsikát! 19: Ifjú Pirelő, 19.30: Táncczene, 20: Esti Híradó, 20.20: Borsdalok, 20.50: Virágénekek a XVIII. századból, 21: Kelleme szórakozást! 22.20: Népdalok, 23: Éjj zene.

PETŐFI-RÁDIO

6.50: Utörőkórusok énekeinek, 11.30: Műsorismertetés, 14: Zenekari hangverseny, 14.40: A Magyar Rádió népi zenekara játszik, 15.10: Székő Árpád, 15.40: Szendrői-Karper László gitározik, 16: Szív küldi szívnek szívesen, 16.30: Műsor az úttörők zenei szakköréből, 17.25: Népek muzsikája, 17.50: A teli Balaton, 18: Vonósnyegyes, 18.40: Egmund, 20: Mesélő muzsika, 20.25: Szórakoztató zene, 21.30: Sporthíradó, 21.50: Esti hangverseny.

Péntek

KOSSUTH-RÁDIO
8.22: Műsorismertetés, 8.30: Zenekari hangverseny, 9.20: Krónika, 10.10: Szakadék, 11.52: Szív, 12.15: Filmmuzeum, 13: Népi zenekarok műsorából, 13.39: A Budapesti Koncert fűvőzenekar műsorából, 14.25: Az elmúlt év zenei eseményeiből, 15.20: Előadás, 15.40: Szív küldi szívnek szívesen, 16.10: Magyar szerzők Petőfi verseire írt dalai, 16.40: Kedves hallgatóink! 17.10: Vigoperarészletek, 17.30: Hanglemek, 18: Egy falu — egy nőt, 18.30: Az épülő kommunizmus nagy országában, 19: Zenekari hangverseny, 20: Esti Híradó, 20.20: Szívesen-esté vidám műsor, 24: Himnusz, Újévi köszöntő, utána: Táncczene.

PETŐFI-RÁDIO

6.30: A kisiskolások műsora, 6.40: Torna, 6.50: Filmmuzeum, 11.50: Műsorizás, 14: Minden jó, ha a vége jó, 15: A költő születése, Havasi Lajos előadása, Petőfi Sándorról, 15.20: Denevér, 16.20: A szabadságharc legvitézebb bakaja, 16.35: Táncczene, 17.10: Fialatok sporthíradója, 17.30: Beethoven: C-dúr vonósnyegyes, 18: Bolond Istók, Petőfi Sándor elbeszélő költeménye, 18.30: Szív küldi szívnek szívesen, 19: Az év sportérőnete, 20: Hanglemek, 20.20: Táncczene, 24—4: Azonos a Kossuth-rádió műsorával.

Szombat

KOSSUTH-RÁDIO
4.30—6: Táncczene, 6—8: Reggeli zene, 8: Hírek, 8.10: Egy falu — egy nőt, 9: Nagy mesterek kis műveiből, 10: Ünnepi levél, 10.10: Fordított esztendő, 11: Részletek az elmúlt év operettjeiből, 12.15: Jó ebédhez szól a nőt, 13.15: Közkívánatra, 14.15: Hósi ének — oratórium, 15.10: Szív küldi szívnek szívesen, 16.15: Petőfi lapozva... 17: Táncczene, — 17.40: Kincses Kalendárium, 18.40: Bartók összes zongoraműve, 19.20: Szív küldi szívnek szívesen, 19.30: Az épülő kommunizmus nagy országában, 20.10: Műsor az elmúlt évi tarka-barika legjobb számaiból, — 22.10: Tanc éjjfélig, 0.10: Vidám táncok, Magyar népi muzsika.

PETŐFI-RÁDIO

8: Színes magyar muzsika, 8.30: Evangélium, vallásos felőra a stúdióból, 9: Délelőtti hangverseny, 10.10: Szív küldi szívnek szívesen, 11: Magyar muzsika, 11.40: Akiék mindig szívesen hallgatunk, 12.30: Emélieim az alvilágból, 13: Művészelemzés, — 14: Nincs szebb, mint a szerelem, — 15: 125 éves a magyar nyelvű újságírás, 15.20: Magyar népi muzsika, 16: Operarészletek, 17: A Rádió Gyermekszínház műsora, 17.40: Délutáni hangverseny, 18.35: Szórakoztató zene, 19.10: Édes anyanyelvünk, A rádió nyelvűművelő előadása, 19.30: Magyar muzsika, 20.20: Az Özpérvagyúttas műsorából, 20.50: Népszerű operarészletek Verdi és Puccini operáiból, 21.30: Szórakoztató zene.

A MAGYAR BESZÉD KIEJTÉSEIT TANULNI KELL MÉG A SZÜLETETT MAGYARNAK IS!

Kedves olvasó!

Te — aki nyitott füllel jársz — bizonyára nem botránkozol meg, ha írásmat így kezdem: „Hangsúly-járvány” terjed közöttünk! Szánalom, de így van. Előadóemlévényeinken, színpadjainkon, iskoláinkban, üzemekben, ... úgyszólván az élet minden területén megfigyelhetjük.

Eddig csupán a „jekonkretizáló”, „átbeszélő”, „irányt vevő” nyelvet üldöztük, a bürokraták, az aktakuckakoc nyelvét. És ma már örömmel állapíthatjuk meg: egyre kevesebbet halljuk... Ennek a „szintelen és szagtalan” beszédnek mintegy kísérő jelensége a kiejtés, a hangsúlyozás romlása. Ugyanis: „A nyelvnek nemcsak leírható része van kitéve romlásnak, hanem talán még inkább a jelekkel nem rögzíthető, csak hallható része.” (Kodály.) Manapság nem egyszer tapasztaljuk, hogy van valami a fejszóalók és előadók hangjában, de az egyszerű közbeszédben is, amit szokatlannak, idegenszerűnek érzünk. Ha aztán jobban odafigyelünk, észrevesszük, hogy az illető más hanghordozással beszél, máshol nyomja meg a szót, mint ahogy az általában szokás.

A hangsúlyozás és hanglejtés persze nemcsak a kifejezés szempontjából fontos, hanem egyúttal jellemző is az illető nyelvre. Olyan az, mint a virág illata, a bor zamata, a zománc, az opál

tüze. Megismerni róla a nyelvet már messziről, mikor a szót még nem is értjük. (Kodály.) Más a magyar, az orosz, a francia, az angol nyelv „dallama”. A magyarban a hangsúly a szó első tagjára esik. Összefüggő beszédben pedig a szavak értelmileg összetartozó csoportjának, az ún. szólamnak az első tagjára. (Változik beszéd közben a hangamagassága is. Ezt a változást hanglejtésnek hívjuk. Hangsúly és hanglejtés szorosan összetartozik.)

Mi, magyarok így hangsúlyozunk: „Arról van szó...”, vagy „Tudjuk azt, hogy...” Ehelyett ezt halljuk: „Arról van szó...”, vagy: „Tudjuk azt, hogy...” stb. (Sorolhatnám a példákat, de a megértéshez, úgy gondolom, ennyi is elég.)

Ilyen körülmények között elhalványul a beszédhangok zengzetas, tisztá kiejtése, felfordul a jellegzetes magyar hangsúly, a hanglejtés, eltűnik színes hanghordozásunk és mondataink befejező szótagjainak éneklő nyújtása, bántó felemelése következik be. Kellemetlen, „kántáló” jellegűvé válik a beszéd.

Mi az orvosság mármost a „járvány” ellen? A helyes szép beszéd első követelménye, hogy a tudóban mindig elegendő levegő álljon rendelkezésre... Igyekezünk minden lehető al-

kalmat felhasználni a lélegzetvétele, szinte automatikusan. Másodsorú: nyitott szájjal, öröklék mozgó ajakkal beszélünk. Harmadszor pedig — és ez nagyon fontos — ügyeljünk a tudatosságra. Ne csak azt figyeljük: mit mondunk, hanem azt is: hogyan mondjuk?

Tartsuk szem előtt azt a ködályi megállapítást: „A magyar kiejtést is tanulni kell, még a született magyarnak is. Ha nem csinálja, újítja folytonosan, berozdsáodik...” Szomorú tény, hogy az egységes, tisztá kiejtésű magyar beszéd oktatásával, a hibás kiejtés és hangsúlyozás javításával kevesen törődnek. Az éjtési verseny nem szerepel az általános és középiskolai, de még az egyetemi versenyszámok között sem. Kevés, ezzel a témával foglalkozó könyvünk van, még kevesebb a mester, aki vezetni tudna bennünket... S ha aztán lehetségesebb előadók is vetének a magyar hangsúlyozás szabályai ellen, akkor azok, akik hallják, sietnek átvenni ezt a hibás beszédmodort, mert azt hiszik, hogy ez a valódi, a finom, a követendő példa és sutba dobják a saját, talán egészséges kiejtésüket.

Gondolkozunk el az itt felvetett kérdéseken, törekedjünk nyelvünk ápolására, a hibátlan, tisztá kiejtés elsajátítására. Ha ezt megszívleljük — úgy gondolom — írásmom nem volt hiábavaló. FÜLÖP LAJOS.

Gyermekeknek

A VIGÉLETŰ BARÁTOK

OROSZ NÉPMESE

Egy klostromban 300 barát élt egy apáttal. Nagy jövedelmű, gazdag klostrom volt, a barátoknak semmi gondjuk — esznek-isznak, délig alusznak, ujjukat se mozdítják.

Péter cár fülébe is eljutott a vig életű barátok híre. „Ejnye, ez nincs rendjén — gondolta magában. — Egész népem örökös gondban, munkában él, én magam is tele vagyok dologgal, gondnal, nincs pihenésem, se nappal, se éjjel, ez a háromszáz ember meg úgy él, mint kucak a sajtnak, csak lakmároznak, nagyokat alsznak, egyéb dolguk sincs, mint a pocakjukat növelni a nagy kenyelemben.”

Lovas futárt menteszt a klostromba:

— Vidd meg üzenetemet az apátnak, mondd meg neki: a cár azt parancsolja, hogy olvassa meg, hány csillag van az égen, mondja meg, mely-e a föld és találja ki, mit gondol a cár, mit forgat az eszében? Három napot adok, mához negyednapra az apát maga jöjjön el hozzám a válasszal. Ha meg nem fejté kérdéseimet, munkára fogom őt is, meg a barátokat is, a klostromot pedig bezáratom.

Na, bűnnek eresztette a fejét az apátúr, a cár üzenetének hallatára. — Jaj nekünk, most már végünk van!

Es mindent elbeszél a barátoknak.

Azok is látgátják a fejüket, tanakodnak-tünekednek, de semmit se tudnak kieszelni.

Eppen akkor egy obsitos katonája állított be a klostromba és mindjárt azt kérdezte:

— Mi lett, atyák, miért búslakodtok? Mindig vígan voltatok, gondot, bajt nem láttatok, most meg látjátok a fejetekeket?

Felelik a barátok: — Haj, katonája, tudnád, micsoda nagy bajban vagyunk. A cár három találos kérdését fejtjük meg és mához negyednapra az apátúr maga menjen hozzá a válasszal.

— No, és mi volna az a három kérdés? — tudalokja a katonája.

— Meg kell olvasni, hány csillag van az égen, meg kell mondani, mely-e a föld és ki keil találni, mit gondol a cár, mit forgat az eszében.

Azt mondja erre a katonája: — No, én a ti helye-tekben tudnám, hogy mit feleljek.

Szaladnak a barátok az apáthoz: — Ez a katonája vállalkozik rá, hogy megfelel a kérdésekre!

— Mindent megadok neked, amit kívánsz, csak segíts raitunk — kérleli az apát a katonát. — Okosíts ki, hogy feleljünk a cárnak.

— Nem kérek jutalmat — feleli az. — Ha a csuhádát ideadod, elmegyek én helyetted a palotába.

Megörül az apát, felvidulnak a barátok is menten.

— Hála a jó Istennek, leráztuk a bajt, nagy kő esett le a szívünk-ről.

Etiket-itaitják, minden jóval kínálják az obsitos katonát.

— Egyél-igvál, amit szemed-szád csak kíván.

Es magukról sem feledkeznek meg — úgy belaknak, úgy eláznak, hogy utána egy álló napig alusznak, mint a kő. Akkor meg már indolni kell a cárhoz.

Felöltözik az obsitos katonája az apát csuhájába, és megy a palotába.

Kérdi tőle Péter cár: — No, megfejtetted a kérdéseimet?

— Meg, felséges cárom.

— Hát, hadd hallom, hány csillagot számláltál az égen?

— Kétszáznegyvenkét ezer és négyszáznovelyankilencet.

— Komolyan mondd?

— Igen, felséges uram, pontosan számoltam, de ha nem hiszel a szavamnak, számolj utána.

A cár jót nevetett és tovább kérdezte: — No, jó, Hát a föld mélységéről mit tudsz mondani?

— Oriási annak a mélysége.

— Honnan tudod?

— Onnan, hogy apácskám idestova harminc esztendeje elment a föld alá, és mindmáig nem tért vissza. Ebből is látnivaló, micsoda iradatlan mélység lehet.

— No, akkor azt is mondd meg, mi van az én eszemben, mit gondolsz a cár?

— Cári felséged azt gondolja: „Ejnye, ez az apát legény a talpán, milyen ügyesen megfelelt a kérdéseimre!”

— Eltaláltad — dicséri a cár. — Legény vagy a talpádon, apát, megfejtetted mind a három találos kérdésemet.

Mire a katonája azt mondja: — De te ezúttal nagy bakot lőttél, felséges cárom!

— Bakot? Hogyan?

— Hát úgy, hogy apátnak nézted öreg obsitos katonádat.

Nagyot néz a cár és most végtére megtudja az igazat, a katonája elmondja, hogy volt, mint volt, semmit se titkol. Péter cár jót nevetett a tréfán, a katonát gazdagon megjutalmazta, az apátot meg a barátokat pedig munkára fogta.

Fordította: Görög Imre

Az itt közölt történet kötetben is rövidesen megjelenik az Új Magyar Könyvkiadó kiadásában.

KINYILT A SZERETET

Valamelyik nap cigányokkal találkoztam. Rongyosak voltak, s pergett a nyelvük. De a szavukban volt valami frissesség, mint a tavaszi fülemüle csatogásában. Kicsit mindig csodáltam őket, s bámultam is életükért. Nekem mindig ők jelentették a romantikát. Gyermekkoromból száz mesét őrzök, melyeknek cigányok a hősei. Még mielőtt Gorkijt ismertem volna, már akkor izgatott az életük. Az életük, amely csupa tündéri és boszorkányi, és mindig izgató, mert itt élnek mellettünk, a szemünk előtt, s valahogy mégis külön világot formálva maguknak. S érdekes, hogy újra találkoztam velük, valamit újra felelevenítettek bennem, amiről már azt hittem, hogy belepte a feledés homokja.

Az a tél igen szigorú tél volt. Karácsonyra már méteres hó esett, s ha az este csendje megállt a határban, csak a hó világotott utasnak, kóbor varjúknak. Egy-egy reggel tele volt ezüst zuzmarával, orrcsippentő hideggel.

A karácsony vigiliája is ilyen volt. Kemény hideg idő, a méteres hó teteje porosra fagyott, s ha ráléptünk, a bakancsok és csizmák alatt zenészen nyikorogott. És ha egy madár bele-rebbent, szinte csengett az idő, mintha pici csengők szóltak volna titkosan messziről.

Akkor épp a Nagytanyán laktunk, apám uradalmi kerülő volt. Tengernyi határ volt rábízva, hogy megőrizze az útszéli fákat és az akácerdőket. Mi, gyermekek állandóan havasok voltunk a téli boldogságtól, bár ha apám otthon volt, nagyban fekeztek fékezhetetlen örömeink.

Mondom, azon a reggelen is, ahogy ő elment kerülni — mert éppen csak harapni tért be valamit — azonnal felugrottunk a gyermek-örömök háttára. Kint a jegenyek csupa zuzmarások voltak, szép sugaras águkat teleaggatta a dér ezerszáz karácsonyi díszel. Az apró, hóbaroskadt tanyasi házak vidáman pipáltak a füstöt, s a házakat körbeszögő jegenyek úgy magasodtak ott, mintha ünnepi örösetek álltak volna a szegénység cseléd Betleheme körül.

Anyánk hangja riasztott kö-zéink, hogy segítsünk a karácsonyi kalács összehozásában. Mert ha szegények is voltunk, anyám mindig kikérte, hogy ünneper kalács illatozzon az asztalon. Mert aki szegény, az is ünnepeivel kaláccsal, bor nélkül, örömet áldozván az ünnep oltárára.

Mi, fiúk azonnal hozzálátunk, hogy fűtenivalót kerítsünk anyámnak. A dísznől kő-ré állított csutkaik csomókról levertük a havat, s bevittük a kemencéhez, amin négyen kö-zösödöttünk, mivel négyes pilvaron laktunk. Délfele már a térszta is megkelet, s majd tep-sibe is került. Begyújtottunk a kemencébe, s gyönyörköd-tünk a lángok harapódzó játé-kában. Mikor már szikrára hevült az alja, anyám egy szá-lig kitérítette a pernyét és a tepsiért szépen, sorjába bele-helyezte. A tüzes hőség mind-járt felkapta a kalács tetejét, szép magasra gömbölyítve a hosszú rudakat.

A frissen sült kalács illata máhamar telehíntette a népes konyhát ünnepi hangulattal. A kalács szaga meg kifényesítette étvágyunkat, a szemünkben csillogott az ünnep izgalma. Mikor kiszedték, anyám az aprajából mindöneknek adott egyet, bár lelkiünkre kötötte, hogy csak lassan együk, mert a kalács még forró, s ilyenkor a legveszedelmesebb. Délután még felmázolta az egyszerű szobánkat, amely háló is volt, ebédlő is, fürdőszoba is, meg

konyha is. Szépen lehintette frissen hozott homokkal, amittől a földpadló csodaszép lett.

Alkonytájt apám is hazake-rült, s így az ünnep estéjén együtt volt családunk aprója, nagyja. A lámpát meggyújtot-tuk, s megkezdte a karácsony-fa öltöztetését. Legkisebbik öcsémet a húgom elvitte szomszédolni, mivel ő még nem ismer-te a karácsonyi mesét. Szó-val a karácsonyfát felöltöztet-tük, az öcsém gondolt, amit gondolt, mi meg tudtuk, amit tudtunk.

Nem is sokáig örvendeztünk a karácsonyfának, az alkonyat-tal mi is kiugrottunk, bandába verődünk és megkezdjük a kántálást. A havas estében csengett a hangunk az ablakok alatt és a kisugárzó lámpa-fények úgy fogtak bennünket glóriába, mintha legalább mi lettünk volna az aprószenetek. Mire hazakerültünk, már jó előre haladtunk az ünnep esté-jében. Apám is kiberegtálcáz-tott, szépen felöltöztött, ami ab-ból állt, hogy tiszta inget vett fel, s a csizmáját szép fényes-re kikéfélt. De éjjel előt még gondolt egyet, és körülkerülte a határt. S a baj itt történt. — Es ezt már úgy tudom, ahogy ő másnap nekünk elmesélte.

Miután körülkerülte az akác-erdőt, lenézett a rakodókhoz is. A szalmakazlak havasan áll-tak az éjszakában, mintha a föld fejére húzott nagy, havas kucsmák lettek volna. S ahogy csendben közeledett a havas kazlak felé, észrevette, hogy fekete árnyak mozognak a kör-ül. Tépik, lopják a szalmát. Óvatosan odaosont, s mint egy ostorcsattanás, riasztott közé-jük a hangja. — Hej, az anyá-tok...

S a cigányok — mert azok voltak — szerie ugrottak a ha-vas mezőnek, s egy perc alatt mind az éjszakába vésztek. Csak egy maradt ott. Lehup-pant a szalmacsomóra s meg sem bírt mozdulni. Apám oda-ment hozzá, s mógatni kezdte. — Na, te miért nem mozdulsz, csak nem azt várod, hogy én vigyelek haza?

Apám vakart egyet a fején, gondolkodni kezdett. Ha itt hagyja, megfagy és az bün lenne, Emberölés. Eh, legyintett, más nincs, minthogy hazavigyem. S valahogy a cigányasz-szonyt felvette a háttára, és nekivágott vele a havas mezőnek.

Jó órák út volt, amíg haza-vergődött telihevel a cigány-telepre. Izzadt, csepegett róla a víz, de csak hazavitte az asz-szonyt. Az meg dirigált a háttá-ról, s odakománnyozta egy hóbasüppedt kis pútrihoz. A ci-gányok valahogy megneszeltek az ügyet, s vigyorogva nézték cipekedő apámat.

Apám az ajtó előtt letette az asszonyt, s odaköszönt a kö-réje gyűlt cigányoknak. Láta, hogy azok még szegényebbek, mint ő, s valami békesség, sze-lidség lopódzott a szívébe. Na, enyhült hozzájuk a hangja, most menjetek szalmáért, mert én éjjeli misére megyek. S kacsinított is hozzá, s szemé-n felsütött az a cinkos mo-soly, ami a cselédek és szegé-nyek szemében szikrázik, ha jót tehetnek egymásnak.

A cigányok néztek utána, ő meg lassan beleolvadt a téli éjszakába, a tájra borult havas csendességbe. S akkor zengen kezdett az éjszaka, merthiszen karácsony éjjel volt, a békes-ség ünnepe, mikor a szegények-ben is felsajog és kinyílik a szeretet. BODA ISTVÁN

Karácsony este

Fenyőfa ágán csillog a sok dísz,
Orómfény ujjong lányom szemében —
S bennem az emlék sajogva ébred,
Múlt jaja zsongja: nem így volt régen.

Harangok zengő, ünnepi hangja
Akkor is eljött frissen, vidáman,
Kongott a rideg, kopott szobában —
S meghalt a padlón repedtre fagyva.

Kamránknak polcán álmos üresség
Unatkozott, s a szegényes esték
Kegyosztó marka most sem mért többet,
Karácsonyest se kínált különbet.

Csillogó fehér, didergő fényben
Pázott a szomszéd ház teteje,
Ugy állt a kemény füstös hó-vége,
Mint öreg koldus szürke feje.

Mosolyra vágyó keserű kedvem
Kutatva járt a csikorgó tétben,
Egy helyen lett csak igaz tanyára,
Anyám szemének lágy melegében.

Am ez a fény csak bent melegített,
Ott, hol a könnyek árja terem,
Kívül az élet maradt keményen
Velőbe rágó téli verem.

Kétségbeesve harcolt a széllel
A kopott ablak rossz kerete,
Csoda, hogy bírt e vak szenvedélyel,
Csoda, hogy nem hullt száz részre széjjel.

Ültünk anyámmal szomorún, szólan,
Vártuk az este jövetelét,
Reméltük, karácsony biztatóan
Ránknyitja boldog, békés szemét.

Aztán a percek órává nőttek,
Csodát váróknak zord jelent szöttek,
Hol a harangok ünnepi hangja
Gazdagnak szól csak, szegény nem hallja.

Vártuk az éjjelt szomorún, szólan
S a ki nem mondott szomorú szóban
Ott remegett a könnyecsepek fénye,
Könnytelen élet sóvár reménye.

VARGA BENEDEK

Bécsi történet — kommentár nélküli

EGY EMBER a Szent István templom tornyán

Emberek száza álltak december közepén a bécsi Szent István téren, sokan messzelátókkal felszerelve, szinte dermedten néztek a legmagasabb tornyok egyikére.

Fent az igen nagy magasságban egy férfi állt gesztikulálva és énekelve.

A túzoltóság kivonult és húsz túzoltó felment a toronyzobákba és megkísérelték szép szóval és hívásokkal a toronyra lépni, hogy hátrahagyják a szegényes helyét és jöjjen le. Az illető halani sem akart, amikor több túzoltó fel akart menni hozzá, hogy lehozza, megfenyegette őket, hogy rögtön leugorik a mélységbe. Kicsé-később ráült a torony keresztjére és úgy nyilatkozott, hogy hajlandó egy emberrel tárgyalni, de a többiek kötelesek lent maradni. A templom egyik káplánja felmászott s két méternyire megközelítette az ismeretlen kopott, rongyos ruhában lévő fiatal embert. Az illető nyilatkozott a káplánnak, hogy pékségéd és az idegenlégióból tért vissza, ahova annakidején a munkanélküliség

elől menekült, és most már hónapok óta állás nélkül van, hosszabb ideje már nem evett, nagy nyomorban van. Kijelentette, hogy hajlandó lejönni, ha részére munkát biztosítanak és némi pénzsegélyt adnak, hogy jöjjön haza.

A túzoltóság tanácsalant volt, mivel a korai sötétedés miatt már alig volt látható a magasban lévő fiatal ember. Az emberek száza továbbra is várakozással néztek a Szent István téri eseményekre. Végre este 8 óraker úgy látszik a toronymű-szó megelégette kaland-ját.

Amikor végre szerencsésen es épen leérkezett a földre, a mentők elsősegélyben részesítet-ték, majd előállították a rendőrségre, ahol ki-hallgatták. Kiderült, hogy Hofbauer Johan 24 éves pékségéd, aki azért mászott az életve-szélyes magasságba, hogy felhívja magára a figyelmet, remélve azt, hogy így végre munká-hoz, kenyérhez tud jut-ni.

(Megjelent az Öster-reichische Zeitung december 15. szá-mában.)

Két esztendő gazdag eredménye a hajdúbagosi Szabadság termelőszövetkezetben

Két év nem nagy idő az ember életében. A hajdúbagosi Szabadság tsz életében mégis nagynak tűnik, mert két év óta alapvető fordulat történt a szövetkezetben. Eltűnt a renyhesség, nemtörődömség és helyét a munkaszeretet, gondosság váltotta fel. Már az udvarra belépve más kép fogad, mint két-három évvel ezelőtt. Az akkor még trágyahalomtól és széjjelszort szalmától rendetlen udvaron most rend van és tisztaság. A mindenki számára szabad utat biztosító sárba döntött kerítés magreperálva, a gazdasági épületek kívül-belül bemeszelve, az ajtókat, ablakokat szegélyező „szemöldök” pirosra festve. A tagok jobb öltözetben vannak, beszédjük is nyugodtabb, megelégedettebb, és mintha vagyontuk a tsz felszerelését is jobban félték, mint azelőtt.

Nem egy tag szájából hallani azt, hogy „nem cserélnék én az egyéniemmel, meg vagyok elégedve az évi jövedelemmel”. És hogy a tagok megelégedettek, annak az a magyarázata, hogy két év óta olyan ember a tsz elnöke, aki alaposan érti a gazdálkodást, szereti és meg is követeli a rendet, de maga is példát mutat a munkában.

Nem volt hiábavaló a fáradozás

Kalapos Ferenc, a tsz elnöke tizenhat holdas középparaszttal, 1952-ben lett a Szabadság tsz elnöke. Igaz, kicsit borsódzott a háta attól, hogy elnök legyen, mert a Szabadságban bizony akkor rengeteg hiba volt. Az elnökök egymást váltották, és a gyakorlati elnökváltással kézen-közön fogyott a tsz vagyona. Kalapos Ferencnek elhanyagolt gazdaságak, csomó rendezetlen számlával kellett „elindulni”. Sokat fáradozott, viaskodott a tagokkal, míg munkaszeretetre, a közös vagyon megbecsülésére rászoktatta őket. De fáradsága nem volt hiábavaló. Az álmatlanul töltött fél évszázadoknak most megvan a gyümölcse. Arról, hogy a tsz élete hogy formálódott, Kalapos Ferenc két-éves vezetése alatt, a számok, az

iroda falán függő kimutatások adnak leghűbb képet. A hajdúbagosi Szabadság tsz 1950. szeptember 25-én alakult 31 taggal 377 hold földön, ebből szántó 193 hold, a többi rét és kaszáló. Állatállomány akkor 4 ló, 4 tehén, 80 juh, 20 sertés volt. A termésátlag búzából holdanként átlag 5 mázsa, rozsból 6 mázsa, tengeriből 80 kiló és szénából 2 mázsa. A tagok részesedése pénzértékben átszámolva munkaegységként 20 forint volt. 1952-ben csak annyi a változás, hogy az adósság és a rendezetlen számlák szaporodtak.

Két év alatt 20 forintról 40 forintra gyarapodott a munkaegység értéke

Ekkor lett a tsz tagja Kalapos Ferenc 16 holdjával és belépése után nemsokára elnöknek választották a tsz tagjai. Hogy az azóta eltelt két esztendő alatt a jó vezetés mit változtatott a tsz-ben, azt megmutatja a tagok 1953. évi részesedése, amely munkaegységként elérte a 31 forint értékét, és egy közepesen dolgozó tagnak egy hónapra eső jövedelme 900 forintot. Az 1954. évi zárszámadás pedig már arról tett bizonyosságot, hogy a tsz gazdasága az utóbbi két évben nem kis mértékben gyarapodott és ez év végére, ha a föld ugyan nem is gyarapodott, de az állatállomány igen. Ma már 8 lónak, 12 szarvasmarhának, 26 sertésnek, 409 juhknak (a juhok számát jövőre ezerre szaporítják, mert a tsz legelője juhtenyésztésre a legalkalmasabb), sok baromfinak viselik gondját az állatgondozók. A termésátlag az idén búzából 10 mázsa, rozsból 11, árpból 8, kukoricából 20, burgonyából 50, cukorrépből 100 és szénából 6 mázsa volt holdanként.

A tagok munkaegység utáni részesedésének értéke pedig ke-reken 40 forint. Egy közepes dolgozó egyhavi keresete ebben az évben elérte az 1200 forintot. Az adósság is szépen kopik, jövőre az utolsó 26 ezer forint tart-

zást is visszafizetik az államnak. A jó termés tükrözi a pontos munka mellett az, hogy az istálló-trágya ma már nem az udvaron tomyosodik, hanem alászántásra kerül a földeken. Kétszáz mázsa vegyes műtrágyát használtak el az idén tavasszal, minden vetést fejtrágyáztak. Hogy kinek van a legtöbb munkaegysége, arra Gyüre Sándor azt feleli — az elnöknek van nálunk a legtöbb munkaegysége. Ugy dolgozik, mint akármelyik tag. Nálunk nincs pardon — a munkában senkinek. Kalapos elvtársnak is ki volt mérve a terület, meg is munkálta, 658 munkaegysége van. Varga Endrénének 440, Csorvási Sándornak 410, legkevesebb munkaegysége Györösi Lajosné és Ágh Józsefné családjának van, de ők is 230, illetve 274 munkaegységet teljesítettek ebben az évben.

Együtt dolgoznak és mulatnak az egyéniemmel a tsz tagjai

Megváltozott a falubeliek véleménye a Szabadság tsz-ről. Hajzer László, Gellei József, Csorvási Imre középparaszttal mindennaposak a tsz-nél. Odaviszik a darálnivalót, onnan kérnek kölcsön gazdasági felszerelést, ha valami hiányzik, aratáskor, hordáskor viszonzózzák a tsz-nek a szívességét. Segítettek a tsz-nek erami, hordani, s közösen mulattak a tsz-ben az aratás után megrendezett lakomán is.

Csupán két év és jó vezetés kellett ahhoz, hogy a hajdúbagosi Szabadság tsz a faluban méltó képviselője legyen a szövetkezeti gazdálkodásnak. A derecskei járás legrosszabb tsz-cinek sorából most a járás második legjobbja lett. Az elért eredmények a tagok jövedelmének fokozatos emelkedése tette a tsz-t vonzóvá az egyéni gazdálkodó parasztszámára. Ennek köszönhető, hogy az ősz folyamán öt új taggal gyarapodott a Szabadság tsz és még többen érdeklődnek a szövetkezeti gazdálkodás iránt.

Csomós Mihályné

CREMONA HEGEDŰCSODÁI

(Ádám Jenő harmadik előadása)

A XVI. századi Cremona, ez a szelid, szorgos észak-itáliai városka elevenedik meg Ádám Jenő professzor előadásában: Amati, Guarneri, Stradivári és a többi nagyszerű hegedűépítőművész apró műtermé, ahol ihletett kezek nyomán megszülettek azok a csodálatos hangú és készítésüket családi titokként kezelt vonóhangszerek, hegedűk, brácsák és csellók, melyek bívós hangjukkal ma is varázosan hatnak.

Ádám Jenő magávalragadóan, közvetlen, póztalan, színes előadásában nemcsak a vonóhangszerek kialakítását rajzolta meg, a régi mesterhegedűk titkainak későbbi lázas kutatását, hanem a vonóhangszerek irodalmát is és csak úgy „mellesken” bravuros könnyedséggel bevezette hallgatóságát a legmagasabbrendű zenéi forma, a szonáta világába is.

Miután Ádám Jenő betegsége miatt egy héttel elhalasztotta előadását — az a színház helyett a Vig-moziban folyt le — mert a színház színpadán az „Armány és szerelem” próbája folyt, ennek az volt a kövekezménye, hogy az illusztráló műsor legvonzóbb száma, Mendelssohn hegedűversenyének előadása elmaradt, miután a kísérő zenekar a mozi kicsi színpadán nem fér el. Így a MAV Filharmonikusok csak Mozart: Kis éji zenéjét játszhatták

el, Fejér György vezénylete alatt. A további illusztráló számokat Sallai és Marosi, a zenekar tagjai, továbbá Oláh Rudolf, Boros Mátyas és Farkas Márta, a Zene-művészeti Szakiskola végzős és végzett növendékei szólaftatták meg.

Nagyon csodálkozunk ellenben azon, hogy ilyen népszerű és közérdeklődést kiváltó hangversenyen Beethoven legendás szépségű Tavasz szonátája hogy szólaftaolt meg egy öreg, kiérdemesült zongorán, amely a letele-be még fel sem volt hangolva? A másik észrevételünk pedig az, hogy Beethoven fenti remekművét a népzenei családból származó Boros Mátyas a hegedűrészben oly szép, színes, meleg tónussal és muzikalitással szólaftatta meg, hogy a közönséggel együtt lelkesen megtapsolta ő. Ádám professzor is. Saját tanári tapasztalatomból is tudom, hogy Boros elméleti felkészültsége, gyenge, hogy baj van a fizikai tehetsége körül is, de jogosan tehető fel a kérdés: miadenzon hibái mellett helyese-e a Szabadság Söröző népi zenekara kon-raszként elkallótni hagyni ezt a fiatal népi tehetséget, aki már eljutott Beethovenig?

Megengedhető-e a népi tehetségek ilyen pazarlása?

(Tóth Dénes.)

Megjelent az Alföld

Immár negyedszer jelenik meg az Alföld ebben az évben — gazdag tartalommal, tehetséges írókkal. A Magyar Írók Szövetsége debreceni csoportjának folyóiratában nemcsak a debreceni írók szólaftak meg. S az Alföldnek ez adja meg színt, ízt. Szegedkönyvéki, dunántúli, tiszántúli, de meg pesti írók is küldik írásait az Alföldbe, s az Alföld tartalmában így válik többé, mint táj-folyóirattá.

Az Alföld legújabb száma gazdagon tartalmaz visszaemlékező írásokat az Ideiglenes Nemzetgyűlésről. Irinyi Károly, Nagy Sándor, Marjai Márton írásai foglalkoznak törvénybe

iktatott országgyűlésünkkel, az akkori idők történelmével. A versek között újra olvas-hatjuk Gellért Sándor verseit. Aki ismerik Gellért Sándort, azok örülnek ennek s akik most ismerik meg, azok majd megszeretik ezekből a versekből. De az ő versein kívül még egy csomó vers bizonyítja, hogy az Alföld költői tehetségesek — a régié is, és az újak is.

Próbában is gazdag a folyóirat. Fábian Sándor regényrészlete, Egri Lajos elbeszélése, Csegei Nagy József novellája színek az Alföld tartalmát. A kritikai rovatban is szép és tartalmas bírálatokat olvashatunk könyvekről, irodalmi életünkről.

SPORT

Debrecen a sportban is járjon az élen

Az 1954-ik évvel a magyar sportnak egy sikeresen rendkívül gazdag éve zárult. Még ha csak azokat az eredményeket idézzük, melyeket sportolónk a labdarugó világbajnokságon, az atletikai és úszó Európa-bajnokságon, a kalaj és kenu, valamint az öttusa világbajnokságon értek el. Az eredmények az egész világ előtt hirdetik országunk dicsőségét, népi demokráciánk a sport iránt tanusított megbecsülését.

Vizsgáljuk meg, hogy vajon szükségünk van-e Debrecen sportja, mennyiben tükrözi a magyar sport hatalmas fejlődését?

Meg kell állapítanunk, hogy Debrecenben a sport elmaradt az országos színvonal mögött?

A VTSB munkáját mérlegre téve mindenekelőtt azt kell leszögezni, hogy 1954-ben, ennek is különösen a második felében, lényeges javulást mutatott fel az előző évihez viszonyítva. Ez a javulás több oldalról is megmutatkozik. Megmutatkozik abban, hogy jobban érvényesül a VTSB irányító és szervező szerepe. Jobb a kapcsolatok és a viszony is a VTSB és a társadalmi szövetségek között. Ez olyan eredmény, melynek hatásaként a társadalmi szövetségek és a VTSB munkája tovább javulhat és végeredményben Debrecen sportját lendítheti előre.

Nem kielégítő és megnyugtató azonban a VTSB és a sportkörök között lévő kapcsolat. A VTSB ma még több olyan munkát vállal magára, amelynek elvégzése nem feladata és a sportkörökkel való foglalkozást elnyeli meg. Hibásak ebben a sportkörök is, melyek nem akartak vagy akartak tudomást szerezni a VTSB létezéséről és minden problémájukkal az MTSB-hez fordulnak. Így állott elő az a helyzet, hogy a VTSB igen sok esetben legjobb akaratára ellenére sem tudott a város sportjának gazdájá lenni, mert ezt az MTSB sem biztosította. Többször

előfordult, hogy az MTSB a VTSB tudta nélkül intézkedett a városi érindító ügyekben is, ami semmiesetre sem segítette elő a VTSB tekintélyének megszilárdulását.

Debrecenben igen kevés sportkör tördök a soraihoz tartozó sportolók politikai képzésével. Általános ímet, hogy lebecsülik a politikai nevelésben rejlő hatalmas erőt, mely hatással van a sportoló minden irányú fejlődésére. Elhanyagolt terület az erkölcsi nevelés is. Nem hinném, hogy edzőink ne tudják azt az alapvető igazságot, hogy a sportoló magánélete és teljesítménye a legszorosabb összefüggésben van egymással. Mégsem foglalkoznak ezzel megfelelő gondossággal, csak akkor ébrednek fel, mikor egy-egy sportoló túrheltén magaviselete miatt eltűntással kell szajtni. Vannak edzők, akik nem látják, vagy nem akarják látni, hogy az ilyen magatartás mennyire megrontja a fiatal, a sporttal most ismerkedő generációt.

Súlyos hibák mutatkoznak több sportkörnél a játékosok szakmai nevelésével kapcsolatban. Az edzők és szakosztályi vezetők munkájának egyik jellemzője, hogy csak a szűk „kerettel” tördnek, ezeket oktadják. Mikor aztán a „keret” valamilyen okból nem állhat ki, a kimaradó játékos nem tudja pótolni. Természetesen könnyebb 12-13, vagy 7-8 emberrel foglalkozni, mint 20-25-tel, de edzőinknek nem szabad ezt a könnyebb utat választani.

Ugyancsak a könnyebbégs keresésért magyarázható az a magatartás, melyet legtöbb sportágban edzők az utánpótlásról való gondoskodás területén tanúsít. Az utánpótlás sorsáról való aggodás minden sportszerető debreceni ember szívében él. Joggal marasztalják el edzőink súlyosan ebben az ügyben. Elhisszük, hogy könnyebb „készen” kapott játékosokkal dolgozni, de az edző munka szépségét az ő, a felléző megkeresése adja meg.

Az utánpótlás ma még másodikrendű ügy sportkörünkönél. Ez látszik abban a gyakorlatban is, mely általában elterjedt, hogy a fiatalokkal nem a legjobb képességű edző foglalkozik, hanem rendszerint egy „elsőszámú játékos” gondjaira bízzák őket.

Politikai — erkölcsi — szakmai képzés: e három harmonikus egysége adja az igazi sportembert. Példának Debrecen egyik sportolóját, Komlósi Imrét említkük, aki példás magánélete, kifogástalan munkája és szerénysége mellett csapatának is legbiztosabb és legállandóbb tagja. — Ilyen igazi sportember több is van Debrecenben és sportkörünk feladata, hogy sportolónk egészét ilyen sportemberekké neveljük.

Mit várunk az elkövetkezendő évben a VTSB-től, sportkörünktől? A VTSB-re az a feladat hárul, hogy éljen a lehetőséggel — Debrecen megyei jogú város — vegye kezébe Debrecen sportjának irányítását. — Szervezze így a munkát, hogy megfelelő támogatást és segítséget adjon a sportköröknek. Támasszadon a társadalmi szövetségek munkájára és becsülje meg az ott dolgozó lelkes sportemberek önzetlen munkáját. — Vezessen harcot a sport területén található minden visszasság ellen. — Példamutató határozatalval és ítélettel támogassa a sportköröket és sportolókat, akik küzdenek a fegyelmezettlenség, a sportszerűtlenség és a sztárkodás ellen. Szervezen az egyes sportágakban a társadalmi szövetségekkel karöltve sportolók, a közönség és a játéktevők találkozást.

Komoly és felelősségteljes munkát várunk sportolónktól és edzőinktől. Kezdenek hozzá a sportolók politikai képzéséhez. Edzés után, szakosztályi megbeszéléseken tartanak rövid politikai beszámolókat, sportpolitikai kérdésekről beszélgetnek. A politikai nevelés egészíti ki az erkölcsi nevelést. Olyan sportemberré várn szűségünk, aki szereti egyéni életét, aki szívesen letelek tud egyéni életét szívesen küzdeni, akiknek nem csak igényei vannak, hanem átérzi kötelességeit is.

A szakmai nevelés terén a magabab osztályokban szereplő játékosok

nevelése mellett fordítsanak edzőink nagy gondot az ifjúsági, az utórdó és középszkolás sportolók nevelésére. — Ezért a VTSB biztosítsa, hogy jóképességű edzők rendszeresen foglalkozzanak az utánpótlással. A VTSB és a sportkörök tartsák kötelességüknek az 1955-ben sorkerülő utórdó és középszkolás bajnokságok segítését.

Utólráa hagytam egy olyan tényező szerepét, amely maga ugyan aktív nem vesz részt a sportban, de jelenlétével és magatartásával nagy mértékben befolyásolja egy-egy sportesemény lazállását. Debrecen sportköröktörára gondolk. Debrecenben is népes táborra van igen sok sportágnak, (különösen a labdarugásnak), amely szereti a színvonalas, lelkes és sportszerű játékokat.

Mi jellemzi a mi közönségünket? Az, hogy könnyen lelkesedik, a sikerreiken szívesen osztozik csapatával, a győzelem esetén mindent megbocsát és minden elfelejt. De ha balsikerek következnek, azonnal elszakad csapatától — igaz, hogy csak a közönség győzelemig — és ilyenkor minden realitást nélkülöző véleményt alakít ki. Ezt a véleményt sértő formában, gúnyos megjegyzésekben, megmondótlán beküldésekben jutatlá kifejezésre. Az ilyen megnyilvánulások a botrányok előidézésére vezetnek, s ezek következtében Debrecenben is sok olyan szurkoló van, akik magatartása miatt el kellett tiltani a sportrendezvények látogatásától.

A legizgalmasabb sporteseményen se feledkezzünk meg arról: ha a közönség elvárja a lelkes, odaadó játékok a sportolótól, akkor a sportoló is jogosan várja el a közönségtől, hogy sportszerűen, lelkesen és tárgyilagosan buzdsza győzelemre és a játéktevőn küzdő csapatát.

Debrecen sportjának előrevitele mindnyájunk szívégye. A régi Bocskai, DVSC, DMTE multja kötelezi a sportszeretőket, játékosokat és közönséget egyaránt, hogy úgy dolgozzanak, úgy működjenek együtt, hogy Debrecen a sportban is elfoglalja azt a helyet, amely országunkban megilleti. HÁRANG! ISTVAN. A városi párt-vezérelhatóbizottság adm. osztály vezetője.

Vasárnap a stadionban: Budapest — Vidék

vasutas válogatott labdarugó mérkőzés

A D. Lokomotív örömet akar szerezni Debrecen labdarugó szurkolóinak és karácsony másodnapján, vasárnap délután a nagyerdő stadionban labdarugó mérkőzést rendez. Nagy számú közönségre számítnak, mely megtekinti a Budapest — Vidék vasutas válogatott labdarugó mérkőzést. Mind a főváros, mind a vidék válogatottja az ország legjobb NB II-es vasutas labdarugó játékosaitól tevődik. A csapatok játékerejét tekintve élvezetes játékot láthat a megjelenő közönség.

A fél 3-kor kezdődő mérkőzés 5 és 5 forintos belépőjegyek mellett lehet megtekinteni.

77 PÁR LABDARUGÓCÍPÓ A FALUNAK

Hajdú-Bihar hét járásában falusi labdarugó kupa mérkőzések bonyolítottak le. A felsőbb sportcserekek a járások kupagyőztes csapatai részére sportfelszerelést adnak. Az első helyezettek 11-11 pár új futballcipőt kapnak, melyeket az MTSB rövidesen eljuttat a csapatokhoz.

A hét járás hét falusi kupagyőztes csapata: Debreceni járás: Vámospercs. Polgári járás: Polgári II. Püspökladányi járás: Bihar-nagybajom. Nagyléti járás: Hosszszipályi. Bihar-keresztesi járás: Nagykerékli. Berettyóújfalui járás: Záska. Derecskei járás: Konyár.

ROVID SPORTHIREK

Súlyemelő versenyt rendez a D. Kinizsi december 26-án, vasárnap délelőtt 10 órakor az MSZT-ben. — A Tiszti Klub csütörtökön délután minősítő tornászversenyt rendezett, melyen 16 versenyző vett részt — valamennyien a D. Tiszti Klub tagjai. Kár, hogy a meghívott többi sportkör nem indította versenyzőit. Az egyes számok győztesei: Férfiak: III. o. felnőtt: Csapó 52,1 pont, II. o. ifjúsági: Németi 53,5 pont. Nők: I. o. ifj.: Molnár 34,2 pont, II. o. ifj.: Radics 34,5 pont, III. o. ifj.: Kerekes 43,3 pont.

Lakodalom van a mi utcánkban...

Alig, hogy véget ért az őszi mezőgazdasági munka a határban, megkezdődtek a falusi emberek számára oly kedves, és jó szórakozást nyújtó disznótorok és lakodalmak. Azóta vége-hossza nincs a mulatságnak.

Balmazújvároson, hogy hány disznótor volt ezen az őszen, azt nem lehetne most hirtelenjében megmondani, de a lakodalmak számát is nehéz lenne pontosan meg tudni. Annyi azonban bizonyos, hogy több volt, mint tavaly, vagy azelőtt.

Egymást érik mostanában a lakodalmak — így mondják a falubeliek. — Szerdánként és szombatonként 15—20 lakodalom van, és annyi a menyasszonyzó, hogy egészen egy kis piacra való nép gyűlik össze a tanácsháza környékén.

Három birka, egy borjú, 80 baromfi, kalács, sütemény és 314 liter bor került a vendégek asztalára

Úgy nagyjából összeszámolva a legutóbbi négy hétben ötvennél több lakodalom volt a faluban, egyik híresebb a másiknál. Legtöbbet azonban mégis Novák Lajos középparaszt és Csige Margit kisparaszt gyermekeinek lakodalmáról beszélnek a faluban. December 11-én, szombaton kötötték házasságot, és a kultúrházban rendezték meg a lakodalmat. Kétségtelen, hogy az őz leghíresebb lakodalma ez volt Balmazújvároson. A vendéglátó gazda kitett magáért. Százhetven tojásból készült finom csigatészta, három juh, egy borjú, és 80 baromfi húsa, ötféle sütemény, és annyi lakodalmas kalács csököntette a násznép éhét, hogy szinte garmadában volt a sok enyivaló.

Az étvágy és a széles jókedv perjesztését pedig 314 liter jó vámospercsi bor szolgáltatta.

Tiszacsegeről, Hajdúsámszomból, Debrecenből is jöttek a meghívott vendégek, hogy kimulassák magukat és megismerjék a balmazújvárosiak lakodalmas szokásait.

Látványosság, élmény is volt bőven. A déli órákban a vőlegény rokonsága és komái zeneszóval mentek el a menyasszonyosházhoz, hogy kikérjék Csige Mariát Novák Lajos számára a szülői háztól — egy egész életre. A kikérés után a 140 főnyi násznép együtt kísérté el a fiatalokat az esküvőre. Az úton a legények, de még az idősebb férfiak is szalag-al díszített kulacsból kímálgták ismerőseiket a jó vámospercsi borból. Hangzott az utca, amerre mentek, a lakodalmas nép széles jókedvétől, nótázásától. Szébbnél szebb nóták kerültek ki a rézdüdből... „Magasan repül a daru...”, aztán „Lakodalom van a mi utcánkban...”

Vidám tréfálkozás közben fogyott a vacsora

A tréfálkozás már az esküvőből hazamenet megkezdődött. Utközben többször megkísérelték „elkapni” a menyasszonyt, de a vőlegény éber volt és mindig észre vette. A kultúrház kapujánál út-rit álltak a násznépnek a szakácsok, és megfelelő „igazolást” kértek kilitűkről, meg hogy honnan jöttek, mert mint mondták, nem akárciknek készítik nagy ráadásággal a jobbnál jobb ételeket.

Míg a vacsora tárlására került, a násznép egy jót táncolt. Annyit jobban esett aztán a jó tyúkhúsleves csigatésztaival, és a porlést, meg a jó bor is. A jóízű vacsorához iszoltóul apró kis tréfák is „becsúsztak”. A menyasszonyt és a vőlegényt „elfelejtették” a falat, villát, kést adni a vacsorához. „Véletlenül!” épp az ő tálcukba került a két újjnyimál is hosszabb csigatészta. A legnagyobb tarajú fött kakasnyak is az ő tálcukból „nyújtotta” ki a sejt, és vége hossza nem volt a szívet derítő tréfának, kacagásnak.

Miután Györfi Bálint, a vőfély, rigmosos verssel, a zeneszék vezetővel felköszöntötték a vacsorát, éjfélig a vendégek úgy mulattak, hogy nem lehetett kiválogatni, ki az öreg, ki a fiatal. Remek hangulat volt. Táncközben ittak egymás egészségére, és az ifjú pár boldogságára.

Négy és félezer forint nászajándék gyűlt össze

Ejféltkor eltűnt a fehérruhás, koszorús menyasszony, és nem sokára fekete ruhás, kontyarakott hajú menyecskét vezettek a terembe. Megkezdődött a menyasszonytánc. Első tánc a szülőké volt, akik felnevelték a szép fiatalasszonyt, Novák Lajosné. Utána sorban a koszorús lányok, a fiatal asszony barátai, az új ember komái és a vendégek jártak a menyasszonytáncot. Gyűltek a százasok és az ajándékok az asztalon. Zsírosbödön, szita, asztal, mosdótál, húsdaráló, vasaló és a porcelánedények. Csak tá-

nyerből 64-et kapott az új pár, pénzből közel 4 és félezer forint volt a nászajándék. Azonkívül volt, aki választott malacot, vagy terményt ígért, a vőlegény bátyja egy borjút ajándékozott az új párnak.

A menyasszonytánc után sült tyúkkal, kaláccsal és süteménnyel kínálta a gazda nagyszámú vendégeit. Az asszonyok, lányok is elővették saját készítésű süteményeiket. Ki kanonokleppennyel, piszkótésztaival, ki meg krémes-sel, tortával kínálta ismerőseit, a férfiak meg borral viszonozták a nők kedvességét.

Novákék lakodalmán olyan kedve volt mindenkinek, aki ott volt, hogy még a vőlegény nagyapja, a 89 éves hófehérhajú Nagy Józsi bácsi is reggelig dalolta a szébbnél szebb régi fűhásműtűket (jűhász volt fiatalkorában), mit ma már a fiatalok nem ismernek.

Csobán Istvánt és Szabó Istvánt vasárnap reggel kísérték haza a zeneszék, a kitaratóbbak pedig vasárnap estig húzatták és sehogyan sem akarták elhinni, hogy már két napja mulatnak.

Másfél évi börtön — lopásért, csalásért

Dobos Lajos derecskei iakos már többször állt bíróság előtt, s már többször volt büntetve társadalmi tulajdon elleni vétség és csalás büntette miatt.

A nyáron több kisparasztnak, kis fizetésű tisztviselőnek kínált fát és árpát eladásra. Ezeknek arra hivatkozott, hogy felesége beteg, s pénzre van szüksége, hogy orvoságot szerezzon. Az eladott fa árával azonos összegű

előleget is felvett, de fát, árpát senkinek sem szállított és az előleget sem fizette vissza. A pénzt elitta, emulatta.

Ugyancsak Dobos egy 72 éves rokkant mezőrt meglopott, aki szívességéből napokon át házában látta és élelemmel is ellátta. Ujabb bűncselekményei — határozati csalás és egyszeri lopás miatt, a derecskei járásbírósg 1 évi 6 hónapi börtönrre, 500 forint pénzbüntetésre ítélte.

VÍGKEDVŰ MIHÁLY

lombra ejtette. Felesége, fia és leányal könnyhullatások között kérték, hogy mondjon le a főbíróiságról és ne menjen a veszedelmébe. Vigkedvű Mihály azonban becsületével nem tartotta összeegyeztethetőnek megutni a veszedelem elől.

A pasa irtózatos haraggal fogadta a főbírot, szemére hánytá, hogy Debrecen az egri és szolnoki pasáknak dús ajándékokat osztogat, neki azonban csak hitvány hulladékokat küld.

Hiába védekezett a vadák ellen a főbíró, csakis úgy szabadulhatott meg, hogy megígérte, miszerint hazamenetele után harmadnapra 1200 tallért, 50 tehenet és 20 fekete lovat küld a város részére.

A pasa a kívánt sarcot meg is kapta, és így pár hónapig békében volt a város; midőn a Szabolcs vármegyei Harangodnál megjelenő német tábor, új veszedelem borult Debrecenre. Most már a németet kellett kiengesztelni. Elment tehát oda is a főbíró, ajándékokat vivén magával. Mikor aztán a német hadvezér oltalmáról biztosította, haza igyekezett, hogy a lakosságot megnyugtassa.

Utja végén a debreceni határban ekkor egy ősz szakállú férfival találkozott, aki így szólott hozzá:

— Neved ismeretes mindnyájunk előtt. Az én nevemet ne kérdezd. Négy fiamat a nőhöz váradi pasa megölette, viharos éjéket lányomat elrabolta, feleségemet meggyilkolta, két lányom bánatában mérget ivott és haláluk előtt egy szerencsétlen megszökött rabtól a következő levelet küldték nekem, olvass el.

— És a főbíró a következőket olvasta:

„Mi a halálba megyünk, mert nem tudjuk elviselni szo-

Fürdés után jó a sötétség?

Erről nem lehet vitatkozni, mert mindazok, akik szárszámra hagyják el naponta a nagy-erdei fedettuszodát, egyöntetűen megállapítják: nem jó fürdés után a sötétség, meri botorkálás és egy-két hasraesés az eredménye.

A helyzet az, hogy legutóbb is a jó fürdőzés után ahogy kiléptem vidám hangulatban a nagy-erdei fedettuszoda kapuján, vidám hangulatom bizony egyszerre eltűnt. A fényáradatból korom sötétbe kerültem. Nem volt egy lámpa sem. Botorkál-

ra, sötétség nem szokott, hunyorgó szemmel óvakodtam előre a nagyerdei Vigadó felé. Ott más volt a kép. Egy embert nem lehetett látni, de a széles nyári terrasz asztal és széknélküli térsége ragyogott a szárszám-egők koszorújában.

Feleslegesen égtek ott az égők. Ezekből egy-két égő biztonságosabbá tette volna a járást az uszodától a villamos megállóig.

Fürdés után nem jó a sötétség és jogos a kívánság: legyen világosság.

— Bence —

A megyei tanács irodalmi pályázatának eredménye

A megyei tanács Debrecen 10 éves felszabadulási évfordulója alkalmából irodalmi pályázatot hirdetett a felszabadulással és megváltozott életünkkel foglalkozó elbeszélések, versek és drámák megírására. A beérkezett pályaműveket most bírálta el a zsűri. A sok munkában a pozitívumok mellett számos hiba is akadt.

A művek legnagyobb hibája a nyelvi kifejező erő gyengesége. A mozgalmi nyelv használata sokat rontott az irodalmi alkotások értékén. Gvenge pontja volt a pályaműveknak, hogy mind a versekben, mind az elbeszélésekben a kormányprogram előtti szemérmes nyilatkozat meg. A be- küldött drámai munkák közül a bizottság egyet sem érlemezett jutalomra. Ezeknél megkérjük, hogy az írók színpadismerete nagyon gyenge. Sajnálatos tény-

ként kell megállapítani, hogy ezen a jelentős pályázaton Debrecen ismert írói alig képviselték magukat. Az irodalmi pályázat kétségtelen eredményei közé tartozik, hogy több új, eddig ismeretlen író ismerhetünk meg, akik megérdemlik, hogy fel- figyeljünk rájuk, foglalkozzunk velük. A bizottság alapos megfontolás után a következő döntést hozta. Kis regényért Kiss Antal első díj 1500 Ft.

Elbeszélések: Első díj: Talán jelige. „Sötét felhők” című elbeszélése 1500 Ft.

Második díj: Nagy Tibor 1000 forint.

Harmadik díj: Pique Dame jelige „A kút” c. elbeszélése 500 Ft. Verseik: Első díj: Danyi Gyula 600 Ft.

Harmadik díj: Nagy János (Nádudvar) 200 Ft.

szaka egy köpenybe burkolt alak nyitotta meg börtöne ajtaját.

Fatime volt, a pasa legifjabb leánya. A lány ugyanis megtudta apjától, hogy a debreceni bíró másnap meg fog halni. Meg akarta tehát menteni, mert hallotta, hogy a nagy család sir utána. Megvesztegette az öröket, az lévén a számdéka, hogy török ruhában, apja nemes lován megszöktesse az érdemes férfit. Vigkedvű Mihály azonban nem fogadta el az ajánlatot. A lány sírva ölelte át a főbírot és szomorúan távozott az éjszaka csöndjében.

Másnap tarfejű katonák léptek a főbíró börtönébe, és megkötözve őt, a váradi sáncokból az olasz hídfőőz hurcolták. Ki sem hallgatták, hanem egy selyemzsinórral megfójtották, tetemét pedig otthagyták temetetlenül.

A pasa még aznap levelet küldött a debreceni magisztrátushoz, melyben ravasz módon mentegetni próbálta gaztettét. Harmadnap aztán elküldte a főbíró holttestét is. A szerencsétlenül járt főbírot szeptember 5-én nagy pompával eltemette a város népe.

Az öreg ember jóslata tehát teljesedett...

Mikor a főbíró testét hazahozták, a Fatime által megvesztegetett örök a lányt beárulták apjának, a pasának. A pasa irtózatos dühében nemeszívű lányát saját táborában megfojtatta.

Ez a vadállat azonban kegyetlenül meglakolt bűniért, mert a krónika szerint kettős gaztettének elkövetése után két hétre hirtelen megőrült, irtózatos kínjai között letépte magáról a húst és megegte. Majd fejfel neki szaladt fürdőmedenceje márványoszlopának és összetörve magát, holtan bukkolt a vízbe.

A Debreceni Autóközlekedési Vállalat 1955. évi terve

A Debreceni Autóközlekedési Vállalat a forgalom megjavítására számos hasznos intézkedést fogantatott 1955-ben. Javul a megye és Debrecen közlekedése. Debrecenben körjáratokat létesítenek. A járatok végállomása nem a központban, hanem a legtávolabbi eső helyen lesz, így sűrűbben közlekedhetnek majd az autóbuszok. A debreceni tanyavilággal szintén javítják az összeköttetést. 1955-től kezdve Bánkra naponta két járat indul. Az Acsaúti úti, a Sólom utcai és a paci iskolai megállóknál, illetve végállomásokról fedett megállóhelyeket létesítenek.

A vidéki közlekedés javítására a vasúti forgalomból kieső Bedő és Told községekbe, a biharkeresztesi kiindulóponttól ingajárat indul. Ezenkívül előreláthatólag még további községeket kapcsolnak be az autóforgalomba.

Mivel a Debreceni Autóközlekedési Vállalat kocsiállomása általában eléggé megviselt, a vállalatnál az 1955. esztendő a felújítások éve lesz. A járatok zavartalan biztosítására korszerűsítik a kocsikat. A meglévő 15 Rába-izzóblokk kocsiból 12-öt Csepel motorral szerelnek fel, a karosszériák felújítása mellett.

A taxi részleg további három új Pobjeda-kocsit kap városi forgalomra. A dolgozó régi kivánságának megfelelően a klinika és a pályaudvar taxiflottaát kap. Javul az áruszállítás is. Ennek elősegítésére Püspökladányban és Hajdúnánáson önálló hatáskörű főnökség létesül, 10-10 Csepel Diesel-teherkocsival.

A Termelőszövetkezeti Tanács tagjainak megyei értekezlete

A napokban Debrecenben tartották meg a Termelőszövetkezeti Tanács tagjai megyei értekezletét. Fazekas Károly elvtárs, a Termelőszövetkezeti Tanács megyei megbízottja részletesen beszámolt az értekezleten a termelőszövetkezeti mozgalom fejlesztéséről, a zárszámadásokról, a rámutatott a hiányosságokra, melyek a szövetkezeti mozgalom megszilárdítása terén tapasztalhatók. Az értekezlet vitájában részt vett Jambor István, a földesi Rákóczi Isz. elnöke, Juhász Ferencné, a balmazújvárosi Vörös Csillag Isz. agronómusa, Kacsó Sándor, a nádudvari Vörös Csillag Isz. agronómusa, akik értékes javaslatokkal segítettek az értekezlet munkáját.

Dimény Imre, a Mezőgazdasági Igazgatóság vezetője, a termelőszövetkezeti tevékenységéről és a jövőbeli tevékenység fokozásának módjairól tartott ismertetőt.

Az értekezlet résztvevői elhatározták, hogy minden hónapban rendszeresen megtartják az értekezletet, hogy még sikeresebben szolgálhassák Hajdú-Biharban a termelőszövetkezeti mozgalom továbbfejlesztését.

A MÁV VEZÉRIGAZGATÓSÁGA KÖZLI

hogy a karácsonyi és újévi kettős munkaszüneti napokon várható gyenge utasforgalom miatt december 25-én és 26-án, valamint 1955. január 1-én és 2-án több vonat közlekedését megszünteti. A vezérigazgatóság kéri az utazóközönséget, hogy akik a fenti napokon szándékoznak utazni, a vonatok közlekedése felől előzőleg érdeklődjenek az állomásokon.

ÉRTESÍTIJUK a fürdőző közönséget, hogy 28-án és 29-án, pénteken a fedett uszodában déli megszokással melegvíz lesz. Fürdővezetőség. (x)

Elektromotorok

dinamógépek, transzformátorok, motorvédők kapcsolók javítását, tekercselést, átalakítását szakszerűen, gyorsan végzi: **FINOMMECHANIKAI Vállalat, Kossuth u. 7-9.** Telefon: 41-99.

Töltőtoll

szakszerű, gyors javítása: **FINOMMECHANIKAI Vállalat Vörös Hadsereg útja 41.** Telefon: 42-57.

IRODAGÉPEK

RÁDIÓK, villanyvasalók és villamos háztartási cikkek szakszerű, gyors javítása: **FINOMMECHANIKAI Vállalat, Kossuth u. 7-9. sz.** Telefon: 40-66.

ÓRA

javító szaküzletünk Kossuth u. és Városház u. sarkán új helyiségbe költözött, pontos, előzetes munkával áll a lakosság rendelkezésére: **FINOMMECHANIKAI Vállalat, Kossuth u. 2.**

Mozik műsora

VIG: Ma délelőtt 11 órakor 1.30 Ft-os helyárakkal matiné előadást tart: Parkasverem, délután háromnegyed 2, 4, 6, 8 órakor: Simon Menyhért születése. — Vasárnap délelőtt 11 órakor 1.30 Ft-os helyárakkal matiné előadást tart: A kis Muck története, délután háromnegyed 2, 4, 6, 8 órakor: Simon Menyhért születése. — Hétfőn háromnegyed 2, 4, 6, 8 órakor: Simon Menyhért születése. — **BEKE:** Ma délelőtt 11 órakor 1.30 Ft-os helyárakkal matiné előadást tart: Emberrablók, délután háromnegyed 2, 4, 6, 8 órakor: A kis Muck története. — Vasárnap délelőtt 11 órakor 1.30 Ft-os helyárakkal matiné előadást tart: Szuhó Bátor, délután háromnegyed 2, 4, 6, 8 órakor: Egy éj Velencében. — Hétfőn délelőtt fél 10, fél 12, fél 2 órakor: Simon Menyhért születése, délután háromnegyed 4, 6, 8 órakor: Egy éj Velencében. — **ME-TÉOR:** Ma délelőtt 10 órakor 1.30 Ft-os helyárakkal matiné előadást tart: Parkasverem, délután háromnegyed 3, 5, egyegyed 8 órakor: Simon Menyhért születése. — Vasárnap délelőtt 10 órakor 1.30 Ft-os helyárakkal matiné előadást tartunk: A kis Muck története, délután háromnegyed 3, 5, egyegyed 8 órakor: Simon Menyhért születése. — Hétfőn háromnegyed 3, 5, egyegyed 8 órakor: Simon Menyhért születése. — **HIRADO:** Ma délelőtt 9 és 11 órakor 1.30 Ft-os helyárakkal matiné előadást tartunk: Tilos a játék, délután háromnegyed 2, 4, 6, 8 órakor: Repülő és a holdba. — Vasárnap délelőtt 9 és 11 órakor 1.30 Ft-os helyárakkal matiné előadást tart: Cirkusz, délután háromnegyed 2, 4, 6, 8 órakor: Repülő és a holdba. — Hétfőn háromnegyed 4, 6, 8 órakor: Trubadur. — **KOSSUTH:** Ma 3, 5, fél 8 órakor: Egy éj Velencében. — Vasárnap 3, 5, fél 8 órakor: Törvényen kívüli lovag. — **KLINIKAI:** Ma Törvényen kívüli lovag. Vasárnap fél 3, 5, fél 8 órakor: A kis Muck története.

Népevelő I. Ma Szotyori-telep: Ürökkés a ketrecben. — Vasárnap Rákosi-telep: Örökkés a ketrecben. Népevelő II. Ma Wolaffka-telep: Csak a papa meg ne tudja. — Vasárnap Wolaffka-telep: Törvényen kívüli lovag. — Népevelő III. Ma Varga-kert: Fel a fejfel. — Vasárnap Nyulás: Fel a fejfel. — Népevelő IV. Ma Tégláskert: Anna a férje nyakán. Vasárnap Repülőtér és Kerekes-telep: Hajléktalanok.

Színházi műsor

Ma 11-kor Hőfőherke, gyermek-előadás. Ma fél 3-kor és 7-kor, vasárnap fél 4-kor és 8-kor, hétfőn 7-kor Csárdáskirálynő. Kedden 7-kor Csárdáskirálynő, a 17-re megváltoztatták egyenest. Szerdán és csütörtökön 7-kor Armány és szerelem. Szilveszterkor fél 4-kor és fél 11-kor, újév napján fél 4-kor és 8-kor, 2-án, vasárnap fél 3-kor és 7-kor Csárdáskirálynő.

Párt hírek

PARTOKTATÁS HAZA HIREI

Kedden délután 5 órakor segéd-előadás lesz a „Népgazdaság fejlődése, jelenlegi helyzete és feladatai” című téma II. részéhez, alapfokú propagandisták és prop. személynépek vezetői részére. Tartja: **Angyal László**, a MEI tagja.

AZ ARANY BIKAI

külső étteremben esténként Magyar Gyula és népi zenekara muzsikál. Csütörtökön vasárnap minden este Dóri József magyar nótákat és népdalokat énekel. A belső termekben minden este és vasárnap délután tánc. Feller tánc zenekar.

BETHLEN u. 66. házban

90 vagy 165 négyzetű eladó épületrészzel. **GUMICSIZMA**, kerékpár, autó, motor, gumi javítás, Csapó u. 99. Gombácsi. **EZER** négyzetű szőlő ocsón Ujlettán eladó, érdeklődni Debrecen, Zalka Máté 15. Zsibogónál. **BELLEGLÉLŐN** egy hold 1146 négyzetű szántóföld eladó, Péterfia u. 4., 5. ajtó.

BÖRÖNDÖS üzletemet megnyitottam. Börönd, retekli, aktatáska, pénztárca készítését, javítását vállalom. Ferenczy Miklós, Vörös Hadsereg útja 77. sz. **IRÓGÉP** teljesen jó állapotban eladó, Csonka u. 6. szám.

SZÜLETETT angol nő, angol, francia, német orvosi, kati ad, Nyomatató u. 4. sz. **Stieber**. **KOMBINÁLT SZERKEZÉNY**, dupla rekamé és konyhabútor eladó, Darabos u. 10. Második ajtó. **SZABÓ Pál** férfiszabósgát újra folytatja Maróthy György u. 33. sz. alatt. Telefon: 14-73.

ÜSTHAZ dísznőlétre kiadható, ugyanott nagy konyhaszerkezet eladó, Árpád tér 5.

ELADÓ két hold föld, kertészetre alkalmas, a Rákosi-telep mellett. Értekezni lehet Kishegyesi út 12. Nagynál. **ELADÓ** beköltözhető családi ház, Dicsőffy u. 15. **NŐI ruha** szabás tanítást vállalom, Kovács, Kálvin tér 5.

JÁNOSI utca 50. sz. ház eladó istállóval és egy mázsa. **ZETKA** 150 cm3 motor, kerékpár, prima állapotban eladó, Kút u. 70. Megtekinthető hétfőn. AH

ELADÓ 600 négyzetű föld 3500 Ft, Fürst Sándor u. 1., 4. ajtó. **STABIL** benzínmotor 2.5 HP generátorral és darálóval eladó, ékszíjmeghajtással, 4000 Ft-ért Hajdúszabolcs, Rákosi-zug 1. **KERESEK** 350-es, esetleg 500-as motorkerékpárt, Széchenyi u. 100.

JÓ állapotban lévő jobbkaros bőrvarrógépet, esetleg szabógépet keresek, Hatvan u. 53. I. em. **KÉT** darab 130-150 kg-os kövér sertés eladó, Földi u. 5.

GUMICSIZMA, hőcípő, tornacipő, krepptalpú cipő, zippzár javítás, nylonkabát forrasztás, Csapó u. 14. Országnál. **RUHASZERKEZÉNY**, ágy, ajéllészerkezet, gyerekágy, konyhasztal, konyhaszek, eladó, Rákóczi u. 5.

120 kg mangalica sertés eladó, vagy tengeriférfi elcsereim, János u. 23. **KUTUPURÁST**, kútjavítást vállal Paliga Mihály, értékesíthető műkútúró mester, kút-szivattyú eladó, Eötvös u. 16. sz.

DOBBFELSZERELÉS tamtam dobokkal, timpáni, eszaltó saxofon eladó, Nyil u. 142. **GUMICSIZMÁK** javítása, Vadai gumijavító, Széchenyi u. 8.

JOKARBAN lévő szentülzélésű vaskályha eladó, Gólya u. 4. **TÖKESNÉ** kozmetikája Béke (Szent Anna) u. 10. III. em. lift. **VESZÉK** üres, vagy megosztott beltelket Debrecenben. Eladó egy nyilas gyümölcskert, Kiss Gyula, Hajdúhadház.

KVARTÉLYBA felvétetik nő, vagy férfi, Széchenyi u. 6. Keresztület. AH

H I R E K

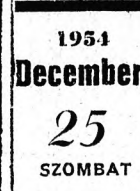
Hétfőn reggel megkezdik a személyi igazolványok kiállítását

A városi tanács végrehajtó bizottsága közli, hogy Debrecenben a személyi igazolványok kiadása 27-én, hétfőn reggel 8 órakor megkezdődik, az alábbi helyeken:

A II. számú területi kirendeltség, Bocskai tér Demke épület, földszint 2. szoba, volt szavazó helyiség. III. sz. területi kirendeltség Alvinczi téri általános iskola. IV. sz. területi kirendeltség Általános iskola János u. 86. V. sz. területi kirendeltség Simonny ut 27, rendőrőrs. VI. sz. területi kirendeltség Szotyori u. 52, kultúrthoz. VII. sz. területi kirendeltség Mester u. 27, rendőrőrs. VIII. sz. területi kirendeltség Bem tér 30, Téglagyári Egyesülés iroda. IX. sz. területi kirendeltség városi tanács háza, Vörös

Hadsereg útja 20. X. sz. területi kirendeltség Beloiannisz u. 3. 61. Építőipari Tröszt helyisége (háttal az udvarban). XII. sz. területi kirendeltség Szabó Kálmán u. Petőfi általános iskola. XIV. sz. területi kirendeltség Hunyadi u. 3. MÁV szakszervezeti székénáz. XVI. sz. területi kirendeltség Rákosi-telepi ovoda, Pósa utca.

A személyi igazolványok kiadásához csak az olyan házasságlevél jó, amelyen fel van tüntetve a születési hely, idő, atyjának, anyjának születési helye és ideje. Ha ezeket az adatokat nem tartalmazza, úgy anyakönyvi kivonat is szükséges. A házastársak családi állapotukat egy okmányval igazolhatják.

Tíz évvel ezelőtt, 1944. december 25-én a szovjet hadsereg felszabadította Erd, Nagytétény, Diód, Törökbalint, Budakeszi, Páty, Piliscsaba, Leányvár, Csolnok, Daq, Zám-bék, Mány, Csabdi, Zámoly, Moha, Tíny-nye, Szomor helységeket.

KAPUSI ERZSÉBET, a Néplap szerkesztőbizottsága vezetője, pénteken délelőtt 11 órakor tartotta esküvőjét Gergely Arthurral, a Kossuth Lajos Tudományegyetem tanársegédjével.

AZ „AFP” jelentette Manilából, hogy a Fülöp-szigetek felett öt napja dúló dühöngő orkán Misamis-tartományban tizenhét halálos áldozatot követelt. Huszonhat személy eltűnt. Az északkeleti partok egyik falujában a víztőlcsér teljesen elpusztított 50 házat.

AZ ÉPÍTŐK kultúrthozonának rendezésében ma este 7 óra körül kezdődik az előadás és bál a Központi Kultúrthozonban elmarad. A Csokonai Színház művészei a „Mágnás Miska” című operett bemutatását technikai okokból nem vállalták. UJ KIADÁSBAN megjelent Illyés Gyula „Petőfi” című könyve. Dery Tibor „Felelet” című regénye. AZ ALLAMI NÉPI EGYÜTTES táviratot küldött az Országos Békatanácshoz, amelyben többek között ez áll: Felháborodással tiltakozunk egy új háború kibörtetésének kísérletét és előkészületei ellen.

KELEMEN MIHALY zombai közép-paraszt „Böske” nevű bonyhádi tájfajta tehene 4 borjut ellett: 3 bikát s egy üszőt. A négy állat közül az egyik elpusztult, de a három az anyával együtt egészséges. Kelemen Mihály tehene most ellett harmadszor, a három elésből összesen 9 borja lett.

„NINCS ZSINDELY A HAZTETŐN” címmel a Dongó színpad vasárnap délután 5 órakor mutatja be új műsorát a városi kultúrthozban (Vörös Hadsereg útja 23.)

A MONGOL NÉPKÖZTARSASAG nagykövete, december 24-én, pénteken bemutatkozó látogatást tett Nagy Imre elvtársnál, a minisztertanács elnökénél.

AZ „INDINFO” jelentette, hogy Dzsavaharlal Nehru indiai miniszterelnök csütörtökön reggel elutazott Uj-Delhiből, Nehru Indonéziába utazik, ahol részt vesz a Colombo-hatalmak (India, Indonézia, Burma, Ceylon és Pakisztán) értekezletén.

DECEMBER 26-án, vasárnap az élelmiszerüzletek és édességboltok a szokásos vasárnapi nyitvatartás szerint árusítanak, a tejboltok vasárnap 7-től 10-ig nyitvatartanak.

A „REUTER”-IRODA arról számol be, hogy a svájci Alpokban nagy havazás volt, ami az aranylág magas hőmérséklettel és szélviharokkal együtt a lavinaveszély fokozódását idézte elő. Az angol partok előtt olyan heves tengeri viharok dúlnak, hogy a Queen Elisabeth csütörtökön képtelen volt kifutni Southampton kikötőjéből, hogy 805 utasát elvigye New-Yorkba.

FELHÍVJUK vásárlóink figyelmét, hogy a Vörös Hadsereg útja 25. sz. alatti 1. számú vasedény boltban folyó hó 29-től leltározást tartunk, kérjük, hogy szükségleteiket fenti időpontig szerezzék be. (x)

TANCIANFOLYAMOK kezdődnek január 4-én a táncintézmény munkaközösségének Sas utcai tanácskötőjében. Karácsony mindkét napján 6-12 óráig osztánc. Schaff táncintézmény. (x)

Munkásokat keresnek

ANYAGMOZGATÓ erős fizikumú segédmunkást azonnalra keresünk. Fémfeldolgozó, Vigkedvő Mihály u. 50. szám. AH

EJJELEGIROKOT azonnali belépéssel havi fix fizetéssel keres a Terményforgalmi Vállalat telepe. Jelentkezni lehet Bajcsy-Zsilinszky utca 70. sz. alatti irodában.

A BUDAPESTI Kécsagyár (férfi) segédmunkásokat keres fel. Munkaruhát, üzemi étkeztést, naponta 5 Ft értékű védőételt, vidéki dolgozóinknak ingyenes munkásszállást biztosít a vállalat. Jelentkezés Budapest, IX. Kén u. 5. AH

NAGY gyakorlatlall rendelkező vonatkozókat keres a Mezőgazdasági Víziléptő Vállalat, Jelentkezés Tengerész u. 7. AH

ESZTERGALYOS szakmunkást felvesz Finommechanikai Vállalat, Kossuth u. 7. sz. AH

TERMELO üzemi gyakorlatlall rendelkező tervelőt felveszünk. — Autóközlekedési Igazgatóság Debrecen, Simonffy u. 2. II. emelet. AH

GYAKORLOTT SZTK ügyintézőt, aki a bérelésben van, keres a Tancsics Cipőgyár, Böszörményi út 7. AH

EGYENRUHA készítésben jártas férfiszabókat felveszünk, Ruháipari Vállalat, Hatvan u. 6. AH

HAZIMUNKAST azonnal felvesz Csecsemő Otthon Bocskai tér 1. II. emelet. AH

AZ APAFI malom keres azonnali belépéssel gőzgéphez egy vizsgázót gépezet. AH

KÉPZETT villanyserelőt azonnal felveszünk. — Fizetés szakképzettség szerint. Jelentkezés írásban. Allami Gazdaság, Biharkeresztes. AH

GÖZTEGLAGYAR, Bellegei 504. felvesz férfi fizikai munkavállalókat. AH

N É P L A P

A Magyar Dolgozók Pártja Hajdú-Bihar megyei Pártbizottságának lapja Szerkesztő: a szerkesztőbizottság Felelős kiadó: **BARCZI GYULA** Szerkesztőség: Debrecen: Tóthfaluassy tér 10. Telefon: 19-40, 19-41, 19-42. Szabadnag Lapiromda Vállalat.